

ISKRA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »ISKRA« — KRANJ

5

1959

ISKRA

glasilo delovnega
kolektiva
tovarne elektrotehničnih
in finomehaničnih
izdelkov
»Iskra« Kranj

1959

št. 5

maj

Izdaja:

Upravni odbor

Ureja:

Uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Boris Kryštufek

Naslov uredništva:

Tovarna »Iskra«

Gorenja Sava 6

telefon 231

(interna 425)

Naslovna slika:

Bled

Edo Primožič

Klišeje izdelala:

klišarna ČP »Gor. tisk«

Kranj

Tisk:

ČP »Gorenjski tisk«

Kranj

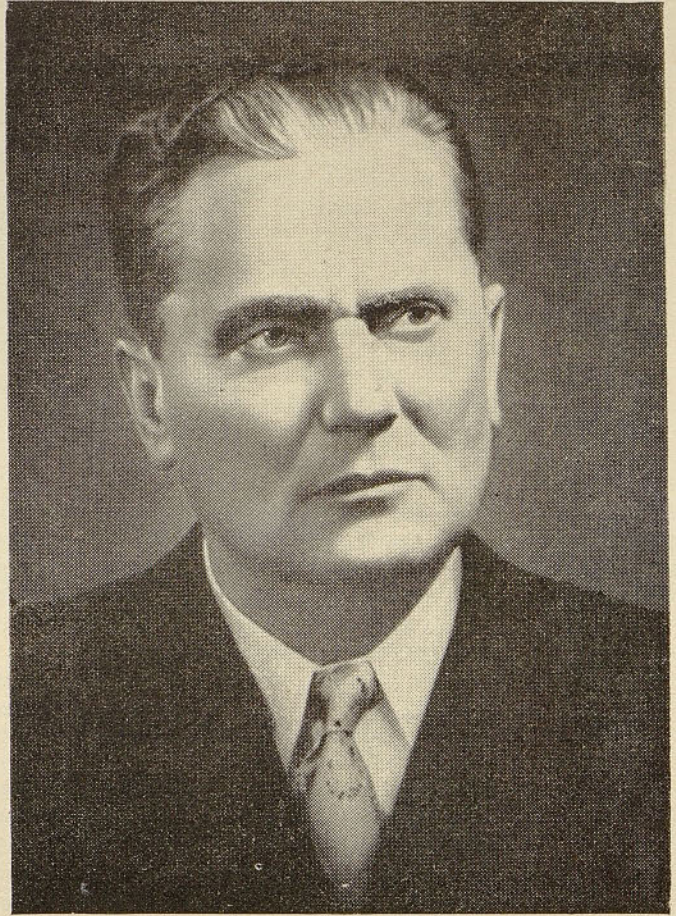
Naklada:

3700 izvodov

LETNIK V.

VSEBINA

- Zaključki konference ZK
- DS je potrdil zaključni račun 1958
- Zanimivosti iz tehnike
- Izleti
- Naši naporji rodijo uspehe
- Strelstvo — M. R.
- EGŠ Cerklje : Iskra — Prelovšek
- Disciplina in delovni čas
- Razmišljanje — Tom
- Turčija in naš izvoz
- Izvoljen je nov upravni odbor
- Športno tekmovanje v počastitev 40. obletnice Zveze komunistov
- Šef konstrukcije orodja — tov. Renčelj 60 letnik — Iver
- Novi stroji prihajajo — Inju
- Drobec iz programa
- Personalna kronika
- Mladinska delovna akcija v Iskri — M. Živkovič
- Splošna montaža na lepem in poučnem izletu — Iver
- ŽAT v Makedoniji — Inju
- Dva obiska
- Koliko telefonov je po svetu — Inju
- Naša menza in otološki oddelek — M. B. M.

Prisrčnim čestitkam ob
rojstnem dnevu

*a željo, da bi naš še
mного let uspešno vodil,
še navdušeno pridružuje
naš celotni delovni kolektiv*

Zaključki konference ZK

V aprilu je bila v podjetju konferenca ZK. Referat o delu organizacije ZK in o nalogah komunistov v podjetju je prebral dotakratni sekretar komiteja tov. Alojz Založnik. Po skupni seji se je delo vršilo po komisijah. Komisija za gospodarska vprašanja je obravnavala predvsem vprašanja s področja gospodarjenja, komisija za ideološko vzgojo je proučevala oblike in metode upravljanja in izobraževanja komunistov, komisija za kadrovska organizacijska vprašanja pa je obravnavala kadrovske in organizacijske probleme. Za letošnjo konferenco ZK je značilno prav delo po komisijah, ki so bile letos prvič organizirane. Na drugi skupni seji so poročevalci komisij podali poročila o delu in predloge sklepov, ki jih je konferenca po razpravi tudi sprejela.

Organizacija ZK mora nuditi samoupravnim organom večjo pomoč in jim dati smernice za delo. Za dobro izvolitev novega upravnega odbora naj prevzame odgovornost tudi organizacija ZK.

Iskati možnosti za razširitev tovarne po predvidenem planu. Uresničiti je potrebno preureditev proizvodnje v tovarni po panogah, zato iskati rešitev v delni decentralizaciji.

Zaradi boljšega pregleda nad trgovom je potrebno organizirati oddelek za analizo tržišča, s tem bi nastale manjše spremembe potreb po posameznih artiklih med letom, ki otežkočajo proizvodne procese.

Izdelati je potrebno nov vzpodbudnejši pravilnik o racionalizacijah. Način reševanja prijavljenih racionalizacij pa mora biti hitrejši.

Uprava podjetja naj napravi pravilno razdelitev obstoječe delovne sile po posameznih oddelkih. Zaradi delovne nediscipline zaposlenih pa naj posamezne šefe kličejo na odgovornost.

Pri reševanju tarifne politike je potrebno ustvariti pravilno razmerje med delavci, ki delajo po času in delavci, ki delajo po normi. Norme se morajo vskladiti po delavnicah po naslednjih načelih:

- a) delavnice se razporedijo po težnostnih stopnjah tako, da se vrednoti delo;
- b) določiti povprečje zaslužkov po teh delavnicah;
- c) statistično ugotoviti, kakšni so zaslužki sedaj in pristopiti k vsklajevanju.

Ljudi, ki delajo po času, pa je s pravilnim nagrajevanjem treba stimulirati. Najti moramo tudi rešitev za nagrajevanje starejših VK delavcev, ki delajo po normi.

Nujno je potrebno, da se v tovarni uspešno pristopi k urejevanju sanitarnih naprav in higiensko tehničnih naprav.

Izgradnjo stanovanj in ostalih komunalnih objektov moramo še nadalje podpirati. V stanovanjsko izgradnjo pa moramo vložiti še več lastnih sredstev.

V zvezi s podražitvijo hrane v menzi predlagamo, da se socialno ogroženim da podpora. Prav tako predlagamo, da se bife da v upravljanje upravi samskega doma, kjer naj se po možnosti uredi mlečna restavracija.

Zaostri naj se vprašanje discipline, ki pa se ne kaže samo v rednem posejanju organizacijskih in študijskih sestankov, ampak zlasti pri izpolnjevanju sklepov, ki jih sprejemajo osnovne organizacije ter pri zastopanju in tolmačenju enotne linije Zveze komunistov. Za neizvajanje teh sklepov je treba člane opozarjati, jih klicati na odgovornost in v skrajnih primerih tudi kaznovati. Pri tem je treba upoštevati razmere, okoliščine in dotedanjo dejavnost vsakega člana s ciljem, da naj ima kazni vzgojni pomen za kaznovanega in za ostale člane.

Brezpogojno je treba učvrstiti pojem demokratičnega centralizma, ki ne predstavlja za Zvezo komunistov samo neko formalnost, ampak je osnova enotnosti akcije naše organizacije ter zagotavlja izvajanje statuta in programa Zveze komunistov. Zaostriti je treba vprašanje kolektivne odgovornosti sekretariatov.

Da bi dosegli enotnost stališča glede raznih vprašanj, ki jih obravnava DS podjetja, priporočamo, da se občasno sklicujejo sestanki članov ZK, ki so voljeni v DS, zaradi jasnosti in enotnosti stališč.

V razpravi so bili izneseni primeri, da se nekateri člani ne udeležujejo sestankov osnovnih organizacij po celo leto, da ne plačujejo članarine in se ne udeležujejo aktivno v nobeni politični organizaciji. Zato predlagamo, da se vsi takšni primeri obravnavajo na sestankih osnovnih organizacij in tovariši kaznujejo kot predpisuje statut Zveze komunistov in kot je poudarjeno v programu, ki ga je sprejel VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije.

Ker so sestanki osnovnih organizacij slabo pripravljeni, smatra komisija za organizacijsko-kadrovska vprašanja za potrebno, da se z vsemi člani sekretariatov osnovnih organizacij predela metoda vodenja

Sekretar TK ZKS tov. Založnik čita poročilo

sestankov. To skrb naj prevzame organizacijska komisija pri tovarniškem komiteju, ki naj stopi v stik z izobraževalnim centrom v podjetju.

Zaradi neaktivnosti sekretarja osnovne organizacije nebotičnika in sekretarja osnovne organizacije Produkcija I ter nedejavnosti celotnih omenjenih organizacij predlagamo, da se naj kaznujeta celotna sekretariata, o višini kazni pa naj presodi komite. O izrečenih kazni pa naj se obvestijo vse osnovne organizacije ZK v podjetju.

Za člane Zveze komunistov, ki se niso udeležili konference in se niso opravičili, predlagamo, da jih kaznujejo osnovne organizacije tako, kot predpisuje statut Zveze komunistov pod točko VII-43.

Pri bodočem delu naj tovarniški komite preko osnovnih organizacij vodi pregled nad dejavnostjo članov ZK tudi na terenu.

Da bi politično ideološko vzgojno delo v bodočem letu potekalo boljše in uspešnejše, naj komisija za politično-ideološko delo pri tovarniškem komiteju čimprej izdela program za vzgojo komunistov in istočasno poskuša najti nove oblike dela, ki bi ustrezale

sodobnim pedagoškim načelom. Pri bodočem študiju gradiva VII. kongresa bi bilo treba program tega študija bolj prilagoditi razmeram v naši tovarni in ideološkem nivoju posameznih članov.

Posebno pozornost je treba pri ideološki vzgoji posvečati novo sprejetim mladim komunistom.

Vse člane ZK je treba čimprej seznaniti s političnim in gospodarskim značajem potovanja maršala Tita v dežele vzhodne Azije in Afrike.

Enako pomoč morajo organizacije ZK nuditi pri politično-ideološki vzgoji organizacije LMS. Preprečiti je treba, da bi mladina ostajala prepuščena sama sebi in da bi zaradi tega padla pod vpliv raznih religioznih in drugih nazadnjaških pojmovanj. Poleg organizacije izletov in strokovnega izobraževanja mladine, morajo organizacije LMS v bodoče posvetiti več pozornosti tudi politično ideološki vzgoji mladine.

Izobraževalni center naj v bodoče razširi svojo dejavnost tudi na splošno družbeno ekonomsko vzgojo članov našega kolektiva, predvsem pa članov DS in UO. Sestavljanju programov strokovnih tečajev naj IC posveti večjo pozornost, da se ne bodo ponavljale slabe izkušnje z letošnjih tečajev za pridobitev kvalifikacij. Delavcem naj se nudi široka možnost strokovnega izobraževanja tako, da se lahko vsak izobražuje po svojih sposobnostih v okviru tovarne.

Tovarniško glasilo »ISKRA« naj v bodoče obravnava več problemov s področja podjetja in življenja članov delovnega kolektiva.

Problemom žena in sprejemanju žena v ZK je treba v bodoče posvetiti več pozornosti. Najti je treba možnosti, da se bodo tudi tiste žene, ki vsled zaposlenosti obeh zakoncev ne morejo posecati študijskih sestankov, lahko politično ideološko vzgajale. Pri IO sindikata bi bilo treba ustanoviti stalno komisijo, ki bi se bavila z vsemi vprašanji, ki se tičejo zaposlenih žena.

V bodoče je treba doseči več sodelovanja med odborniki Zbora proizvajalcev ObLO in OLO na eni strani in med volilci ter organi delavskega samoupravljanja v podjetju na drugi strani. Pred vsem naj se odborniki pred sprejemom važnih sklepov, kot je n. pr. »odlok o dopolnilnem prispevku itd.« posvetujejo s svojimi volilci.

Plenarno zasedanje

Seja ideološke komisije

Da bi dosegli enotnost stališča glede raznih vprašanj, ki jih obravnava DS podjetja, priporočamo, da se občasno sklicujejo sestanki članov ZK, ki so voljeni v DS, zaradi jasnosti in enotnosti stališč.

Organizacijsko kadrovska komisija je ugotovila, da bi bilo prav posvetiti več pažnje pri izbiranju kandidatov za organe družbenega upravljanja, jim nuditi že predhodno več politično ekonomske vzgoje, članom organov družbenega upravljanja, ki so že voljeni, pa prav tako pogosteje pojasnjevati njihovo vlogo v našem družbenem sistemu, jih vzgajati s strokovnimi predavanji in s tem krepiti njihovo razgledanost.

Zaradi jasnejših vprašanj, ki o njih razpravljajo samoupravni organi, naj se poleg poročevalca, ki je član DS, določi še po potrebi strokovnjaka, ki bo s strokovne plati obrazložil in razčistil eventuelne ne-

Delovno predsedstvo konference

jasnosti ter odgovarjal na vprašanja, ki zanimajo člane našega kolektiva.

Spričo vedno večje odgovornosti sindikalne organizacije v javnem življenju, v tovarni in izven nje, so člani ZK dolžni, kakor tudi soodgovorni za dejavnost sindikalne organizacije. Za uspešno pomoč naj se člani ZK vključujejo v sindikalne pododbore in posamezne komisije, kjer je čutiti šibkost v samostojnosti in aktivnosti.

Osnovne organizacije ZK naj tesno sodelujejo v pododborih na vseh področjih dela ter s tem zagotovijo enotno stališče v določenih problemih.

Konferenca priporoča, da na podlagi podatkov, ki so bili iznešeni v poročilu tov. sekretarja, organi delavskega upravljanja razčistijo probleme v obratni ambulanti v podrobnosti in ukrenej oziroma podvzamejo potrebne zaključke in korake.

Pospešeno je treba delati na sprejemanju novih članov v vrste ZK, pri tem zlasti izbirati med mladimi člani našega kolektiva in se oslanjati na mladinske organizacije in na klub mladih proizvajalcev. Ko je nekdo sprejet za člana, je treba o njem voditi nenehno skrb in ga vzgajati ter mu nuditi pomoč, da bo sčasoma postal dober komunista. Za to delo naj se zadolžujejo posamezni komunisti, ki delajo v bližini novo sprejetih članov.

Izobraževalni center naj v bodoče razširi svojo dejavnost tudi na splošno družbeno ekonomsko vzgojo članov delovnega kolektiva, predvsem pa članov DS in UO. Sestavljanju programov strokovnih tečajev naj IC posveti večjo pozornost, da se ne bodo ponavljale slabe izkušnje z letošnjih tečajev za pridobitev kvalifikacij. Delavcem naj se nudi široka možnost strokovnega izobraževanja tako, da se lahko vsak izobražuje po svojih sposobnostih v okviru tovarne.

Upravni organi podjetja naj čimprej uporabijo rezultat ankete o kadrovske politiki, ki je bila izvedena v decembru 1958 za analizo vzrokov, ki so privedli do velikega procenta negativnih odgovorov v nekaterih oddelkih.

Pri nameščanju ljudi na vodilne položaje od predelavca navzgor je treba poleg strokovne sposobnosti v večji meri kot dosedaj upoštevati tudi politično pripadnost kandidatov. Vodilnim ljudem, ki niso člani ZK, je treba jasno povedati, da se od njih ne zahteva samo strokovno delo, pač pa tudi udejstvovanje na vseh tistih političnih področjih, ki se pojavljajo na delovnih mestih. Pri nameščanju na vodilna delovna mesta je treba upoštevati tudi borce NOV in politično aktivne delavce, če izpolnjujejo tudi ostale pogoje, ki so potrebni na tem delovnem mestu.

Problemom žena in sprejemanju žena v ZK je treba v bodoče posvetiti več pozornosti. Najti je treba možnosti, da se bodo tudi tiste žene, ki vsled zaposlenosti obeh zakoncev ne morejo posečati študijskih sestankov, lahko politično ideološko vzgajale. Pri IO sindikata bi bilo treba ustanoviti stalno komisijo, ki bi se bavila z vsemi vprašanji, ki se tičejo zaposlenih žena.

ŽIVELA ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE!

Delavski svet je potrdil zaključni račun 1958

Konec marca je bil DS predložen v razpravo zaključni račun našega podjetja za leto 1958. Obsežno gradivo je vsebovalo vrsto podatkov o delu, uspehih in o problematiki, s katero so se posamezni oddelki srečevali v preteklem letu. Najbolj zanimivi pa so bili brez dvoma finančni pokazatelji, ki so prikazovali, kakšen poslovni uspeh je delovni kolektiv dosegel v letu 1958.

Glede nekaterih stroškov, nad katerimi vodijo organi upravljanja poseben nadzor, je bilo ugotovljeno, da so vsi stroški, z izjemo reklamnih stroškov, v skladu z odobrenimi limiti in stroški predhodnega leta. Povečanje reklamnih stroškov je glede na tržno situacijo upravičeno.

Izredni izdatki in dohodki znašajo:

izredni izdatki	din 164,700.170
izredni dohodki	„ 54,202.945

Ugotovitev in razdelitev celotnega dohodka

1. Obračun in delitev celotnega dohodka

Iz zaključka poslovnih knjig ter obračuna izhajajo naslednji podatki:

realizacija	din 5.856,624.004
izredni dohodki	„ 54,202.945
skupaj	din 5.910,826.949
izredni izdatki	„ 164,700.170
CELOTNI DOHODEK	din 5.746,126.779
poslovni stroški, nabavna vrednost prodanega materiala in odpadkov ter prometni davek	„ 3.245,444.633
DOHODEK	din 2.500,682.146

2. Delitev dohodka

Iz z zakonodajo predpisanega načina delitve izhajajo naslednja delitev dohodka med podjetjem in družbo:

DOHODEK	din 2.500,682.146
del, ki se odstopa podjetju za povečanje osebnih dohodkov (drag. dod.)	„ 13,404.188
del za zvezo	„ 1.187,461.570
del za družbeno investicijske sklade ljud. republike in ljud. odborov	„ 87,718.886
ČISTI DOHODEK	din 1.212,097.502

3. Delitev čistega dohodka

V letu 1958 smo dosegli naslednje rezultate, ki govore o prizadevanju in o doseženih uspehih kolektiva:

1. Letni količinski plan proizvodnje je bil presežen za 7 % in letni plan celotnega dohodka za 3 %, nasproti letu 1957 pa je proizvodnja večja za 16 %, celotni dohodek pa za 7 %.

2. Povečanje storilnosti na enoto časa za 12,39 % in na enega zaposlenega 6,8 %.

3. Zmanjšanje izmeta nasproti 1957 za 8,5 %.

4. Znižanje stroškov popravil od 33 milijonov v 1957 na 23,2 milijona v 1958, kar da 30 % oziroma ob upoštevanju povečane proizvodnje 40 %, reklamacije kupcem pa za 22 %.

5. Znižanje lastne cene za 309.748.000 dinarjev.

6. Povečanje rentabilnosti nasproti letu 1957:

— nasproti celotnemu dohodku za 7 %;

— nasproti realiziranim poslovnim stroškom za 6 %;

— nasproti realiziranim osebnim dohodkom za 4 odstotke.

7. Stanje nedokončane proizvodnje je v primerjavi z doseženo proizvodnjo v letu 1958 manjše za 2,5 odstotka.

8. Predvideni izvoz smo presegli za 39 %.

9. Izboljšan je povprečni koeficient obračanja obratovalnih sredstev za 49,5 %.

10. V letu 1958 nismo povišali cen našim izdelkom, temveč smo jih celo znižali z novim cenikom za celo področje FLRJ, razen tega pa smo uvedli še prodajo franko. Glede na prodane količine znaša to znižanje:

a) znižanje cen	din 206,462.000
b) povečani stroški prodaje franko	„ 18,142.000
skupaj	din 224,604.000

Čisti dohodek se deli na del, namenjen za osebne dohodke, obvezni rezervni sklad, rezervni sklad industrije ter izredni prispevek proračunu iz osebnega dohodka.

Del, o katerem odloča Delavski svet, znaša po odbitku rezervnega sklada:

ČISTI DOHODEK	din 1.212,097.502
— obvezni rezervni sklad podjetja	„ 83,063.062
— prispevek v skupni rez. sklad industrije	„ 1,480.510
ostane	din 1.127,553.930

Ta ostanek se razporeja v del za osebne dohodke, izredni prispevek proračuna iz osebnega dohodka in del namenjen za ostale sklade podjetja.

Iz poročila je bilo razvidno, da je bilo doslej angažirano in izplačano:

v okviru tarifnega pravilnika nad tarifnim pravilnikom rezervirane obveznosti iz dosedanjih izplačil	din 768,122.957 „ 173,910.606 „ 20,950.000
skupaj	din 962,983.563

Znesek 962,983.563 din je DS razporedil v del čistega dohodka, ki je namenjen za osebne dohodke.

Ostanek 146,570.367 din je DS pustil nerazporejen, do razprave o ukrepih za izvajanje plana za leto 1959.

V HERCEGOVINI so pričeli s pripravami za gradnjo dveh hidrocentral. Predvidevajo, da bo v obeh elektroenergetskih objektih proizvedeno letno 2000 GWh.

NOVOST V PRENOSU ELEKTRIČNE ENERGIJE predstavlja vodno hlajen kabel, ki so ga izdelali v Angliji. V sredini kabla je cev, skozi katero teče hladna voda. Bakreni vodniki so nameščeni okrog cevi, te pa obdaja izolacijska snov. Obtežba na tak način hlajenja se lahko podvoji. Toplota, ki se akumulira v vodi, se delno še izkorišča.

Zanimivosti iz

TEHNIKE

ZA KITAJSKO GRADE NA MADŽARSKEM tri srednjevalovne radio oddajnike, katerih vsak bo imel moč 1400 kW.

V SIRIJI PLANIRAJO izgradnjo industrije za artikle široke potrošnje. Najprej nameravajo zgraditi tovarno za električne gospodinjske aparate, nato pa tovarno za radijske sprejemnike in tekstilno tovarno.

INDONEZIJA SI PRIZADEVA, da bi pospešila gradnjo elektro industrije, zato je vlada zagotovila, da bodo tovarne za električne števec, instalacijski material, vodnike in slične proizvode več let oproščene davčnih dajatev.

TOKIO ima verjetno najbolj prometno železniško postajo na svetu. Na postajo pripelje dnevno 1900 vlakov. Skozi to postajo gre v delovnem dnevu okrog 540 tisoč potnikov.

V preteklem mesecu je obiskala našo tovarno delegacija poljske socialistične mladine.

Delegacija si je ogledala tovarno, nakar se je zadržala v razgovoru s predstavniki naše mladinske organizacije.

S poljskimi mladinci smo se razgovarjali o delu mladinske organizacije v naši tovarni.

Izleti

V 4. številki naše revije smo objavili izlete za letošnjo sezono. Vsi izleti so bili planirani z ozirom na letno dotacijo tovarne, ki krije razliko med režijsko in lastno ceno.

Zaradi finančnih težav pa je dobil sindikat namig, da dotacije najbrže ne bo, kar bi bila velika škoda, saj bi morali predvideni program okrniti — nekatere, posebno daljše izlete pa sploh črtati. Tudi prevoz v Opero bi morali podražiti.

Upamo, da se bo stvar morda le prav zasukala, ker so ravno v letošnjem letu začeli izredno marljivo delati vsi sindikalni pododbori kot tudi mladina, Počitniška zveza itd.

Ako dotacije ne bo, se bomo pač morali prilagoditi finančnim sredstvom sindikata, s čimer pa se naša komisija ne more strinjati, ker pomeni to korak nazaj.

Komisija za kulturo in izlete

NAŠI NAPORI

PROIZVODNJA...

Po letnem družbenem planu je za mesec april predvidena najvišja proizvodnja v prvem polletju letošnjega leta. V vsem letu sta samo dva meseca močnejša in sicer mesec november z 569 milijoni in mesec december s 571 milijoni dinarjev blagovne proizvodnje. Kljub znatni obremenitvi je bil mesec april uspešno zaključen. Dober uspeh v mesecu aprilu nam jamči uspeh v nadaljnjih mesecih, ko obremenitev ne bo tako velika, seveda če se pogoji ne bodo bistveno poslabšali. Uspeh v mesecu aprilu je naslednji:

Oddelek	Blagovna proizvodnja plan - izvršitev %			Skupna proizvodnja plan - izvršitev %		
Montaža avtoel.	95.689	104.909	109,5	95.689	106.058	110,8
Montaža instr.	30.892	32.472	105,0	34.322	37.126	108,2
Montaža kinoak.	60.550	61.807	102,2	60.550	62.979	104,1
Montaža central	97.083	110.443	113,9	97.083	122.900	126,7
Montaža usmer.	28.040	35.741	127,0	34.040	38.879	114,2
Montaža splošna	219.430	226.445	103,2	221.925	224.827	101,3
Sel. oddelek	11.426	7.516	65,8	28.175	30.486	108,4
Oddelek Lipnica	3.000	4.617	153,5	4.240	5.687	134,0
Usluge	5.000	še ni podatkov		5.000	še ni podatkov	
Ostalo	1.176	350	29,8	2.352	1.000	42,6
Vse skupaj	552.286	584.300	105,8	583.376	629.942	108,0

Vidimo, da se je delo v oddelkih ustalilo, saj so vse montaže presegle mesečne naloge, kar le redko uspe. Ta uspeh je treba pripisati resnemu delu v vseh oddelkih, saj se vsi trudijo, da bi mesečne naloge čimbolj presegli.

Prav tako zanimiv je pregled nalog in uspehov v razdobju januar—april, torej v prvi tretjini leta:

PRODAJA...

Zaradi nepopolnih podatkov, ki smo jih navedli v aprilski številki našega glasila za prodajo v mesecu marcu, bi si lahko napačno razlagali uspeh našega podjetja v plasiranju proizvodov v I. tromesečju.

Marca meseca je bil plan prodaje takole izvršen:

		plan	%
Avtoelektrika	99.437.653	80'	124
Kinoakustika	64.226.330	52'	123
Merilna tehnika	222.291.088	201'	110
Telefonija	222.288.894	170'	130
Usluge	15.519.473	12'	129
Skupaj	623.763.438	515'	121

Iz zgornjih podatkov sledi, da je bil v marcu še posebno ugoden plasman naših izdelkov, k temu je v precejšnji meri pripomogla panoga telefonije s svojim res občutnim prekoračenjem plana.

Da pa bi bila slika o prvem tromesečju popolnejša, naj še navedemo podatke za vse tri mesece (januar, februar in marec) skupaj:

RODIJO USPEHE

Očudelek	Blagovna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan - izvršitev		%	plan - izvršitev		%
Montaža avtoel.	320.073	368.034	115,0	328.613	369.800	112,3
Montaža instr.	114.106	105.199	92,4	123.931	120.646	97,4
Montaža kinoak.	206.160	206.463	100,1	206.160	211.418	102,3
Montaža central	388.473	413.055	106,3	388.473	427.578	110,0
Montaža usmer.	114.695	131.198	114,4	137.495	145.180	105,8
Montaža splošna	819.655	877.758	107,2	825.061	898.651	108,8
Sel. oddelek	27.933	65.901	236,0	79.152	114.826	145,0
Oddelek Lipnica	9.500	11.791	124,2	13.840	17.357	125,4
Usluge	21.446	ni podatkov		21.446	ni podatkov	
Ostalo	4.703	735	15,7	9.876	1.355	13,5

Vse skupaj 2,026.744 2,180.334 107,7 2,134.047 2,306.811 108,2

Štirimesečna naloga je torej zadovoljivo izpolnjena. Preseganje plana za 7,7 % je pri letošnjih pogojih dela res lep uspeh, če upoštevamo, da v letošnjem letu delovne sile nismo povečali, ampak imamo isto stanje, kakor v decembru lanskega leta. Ker znaša tretjina letnega gospodarskega plana blagovne proizvodnje 2.079.243.000 dinarjev, smo tudi to presegli za 5 %, kar nam prejšnja leta ni nikoli uspelo.

Največje zadovoljstvo nam pa nudi primerjava uspehov v lanskem letu z letošnjimi. Da so letošnji uspehi res zadovoljivi, nam pove primerjava prvih štirih mesecev letos z istim obdobjem lani (skupna proizvodnja — stalne cene):

Januar—april 1948 1.918.550.000 dinarjev

januar—april 1959 2.445.294.000 dinarjev

Letos več proizvedenega za 27,7 odstotka.

To je uspeh, ki smo ga dosegali pred več leti, ko so bile naše kapacitete še v znatni meri neizkoriščene, dočim smo zadnja leta dosegali precej manjša povečanja in to celo pri znatnem povečanju delovne sile.

panoga	plan	prodaja	%
avtoelektrika	232'	285,387.591	123
kinoakustika	145'	179,302.104	124
merilna tehnika	564'	625,567.778	111
telefonija	438'	550,591.810	126
usluge	37'	38,762.720	105
skupaj	1416'	1.679,603.003	119

Prav tako kot v prvih treh mesecih kažejo tudi aprila številke ugodno sliko. Vse naše panoge so izpolnile svoje plane, odvisno od izpolnjevanja proizvodnih planov. Informativni podatki za april pa so:

panoga	plan	prodaja	%
avtoelektrika	100'	125,000.000	125
kinoakustika	67'	94,000.000	140
merilna tehnika	194'	220,000.000	113
telefonija	159	183,000.000	115
usluge	10'	12,000.000	120
skupaj	530'	634,000.000	119

Točne številke bomo objavili v naslednji številki.

Vsako leto so v mesecih januarju, februarju in marcu elitna tekmovanja z zračno puško za osvojitev najvišjega republiškega odlikovanja - »Zlate pušice«. Letos so predtekmovanja potekala preko občinskih in okrajnih odborov do republiškega prvenstva.

Občinskega prvenstva se je strelska družina »Iskra« udeležila s štirimi člani (Brejc, Malovrh, Cerne in Rode). Prvo mesto je zasedel Rode ing. Marjan, s 355 krogi od 400 možnih, prav tako pa so se plasirali za okrajno prvenstvo tudi ostali strelci. Okrajnega prvenstva se je udeležil tudi tov. Dušan Lozar, predsednik strelske družine, žal pa je tokrat zatajil, vendar ga opravičuje dolga bolezen. Zelo lepo pa je streljal Lado Brejc iz mizarске delavnice in zasedel drugo mesto s samo 2 krogoma manj od prvega. Za republiško prvenstvo sta se plasirala še Malovrh in Rode. Republiškega prvenstva, ki je bilo

STRELSTVO

29. marca 1959 v Mariboru, sta se udeležila Brejc in Božo Malovrh, ki je zaposlen v ročni orodjarni. Zasedla sta 9 in 16 mesto. Med elito slovenskih strelcev, vseh skupaj je bilo 99, sta 9 in 16 mesto prav zadovoljivo plasman. Pri vsem tem pa je potrebno vzeti v obzir, da smo imeli v letošnji sezoni za zračno puško prav malo ali nič treninga, ker nam je bila vzeta še zadnja možnost skupnih treningov s preureditvijo zgornje dvorane nad restavracijo.

Za doseg boljših rezultatov bo nujno potrebno najti rešitev oziroma prostor, kjer bomo lahko skupno trenirali in pritegnili še več strelcev.

V počastitev 40 letnice ZKJ je SD Iskra organizirala 5. aprila 1959 tekmovanje z malokalibrsko puško na strelišču pod višočim mostom. Med najboljšimi kranjskimi družinami in »Stolome« iz Kamnika je »Iskra« zasedla prvo mesto s 504 krogi pred družino »Stane Kovačič« s Primsko-vega s 484 krogi.

Prvo mesto med posamezniki je zasedel Lado Brejc s 119 krogi od 150 možnih.

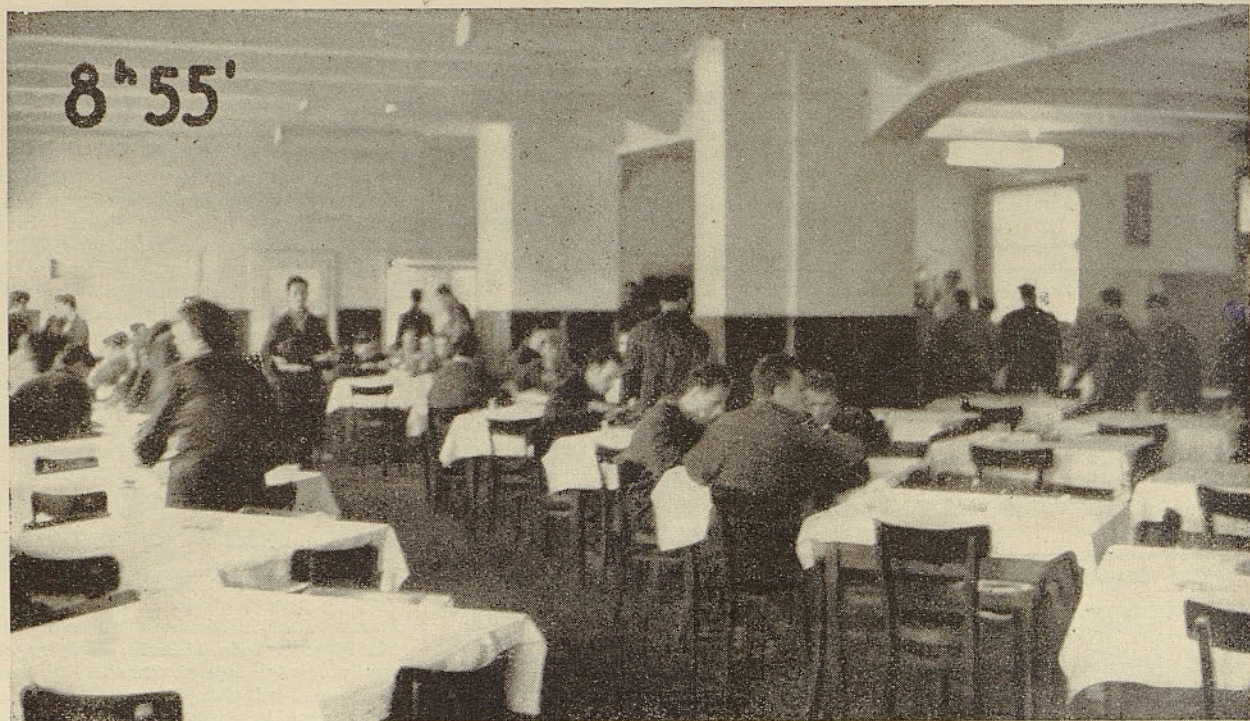
EGŠ Cerklno : Iskra

Zadnje nedeljo v marcu je bilo v Kranju srečanje športnikov Elektrogospodarske šole v Cerklnem in Iskre. Goste smo vljudno sprejeli.

Vreme je bilo deževno, toda to po navadi ne moti na dežju prekaljenih športnikov. To so morali dokazati rokometaši. Igrali so v Stražišču na rokometnem igrišču Mladosti. Po zelo lepi in zanimivi igri je zmagalo naše moštvo z rezultatom 4 proti 11. Igrali so vsi najboljši rokometaši Iskre: Zavrl, Arh, Kramp, Petrič in še nekateri igralci Mladosti.

Namizni tenis so igrali v Stražišču v prostorih Namiznoteniškega kluba Mladosti. Moštvo Iskre so sestavljali: Ješe, An-tonič in Rogelj. Zmagali so z lepim rezultatom 5:0.

Prelovšek

DISCIPLINA

in delovni čas

Živimo v času, ki diktira iz dneva v dan hitrejši tempo in večje učinke. Spoznali smo, da je storilnost osnovno gibalno zviševanja življenjskega standarda prebivalcev. Med činitelje, od katerih zavisi nivo storilnosti, spada tudi delovna disciplina in izkoriščanje delovnega časa.

Stopnja izkoriščanja delovnega časa postaja vedno bolj važna, saj hočemo letos doseči občutno povečanje proizvodnje in čistega dohodka z minimalnim povečanjem števila zaposlenih. To nam bo prav gotovo uspelo, če bo sleherni izmed nas napravil več kot pa v preteklem obdobju.

Toda če se vsak član našega kolektiva vpraša: »Kako izkoriščam svoj delovni čas?«, bo marsikdo moral priznati, da ga samovoljno skrajšuje z jutranjimi zamudami, s predčasnim pričetkom pavze in z njenim podaljšanjem ter končno s predčasnim zaključkom dela ob koncu izmene.

Da je temu tako, govorijo tudi pričujoči posnetki, ki jih objavljamo dobronamerno slehernemu v presojo svojega dela, šefom oddelkov pa v premislek o nivoju delovne discipline v njihovih oddelkih.

Razmišljanje

Zgodi se, da se človek zamisli in premišluje o vsem mogočem — vodilna misel prevlada, vse druge pa bežno zamro ...

Večkrat modrujem o življenju in delu današnje mladine in vedno moram priznati, da še nimajo vsega, kar bi nujno potrebovali za svoje kipeče življenje. Manjka jim tega, česar si sami ne morejo kupiti in preskrbeti — in to so klubski prostori, športni rekviziti, kulturni domovi in seveda tudi športni objekti. Ne morem se zadovoljiti z znano krilatico: »Ni denarja.« Vsi črnogledi, ki za današnjo mladino nimajo lepih misli, niti izrazov, še manj pa denarja, bi bili presenečeni, kako se lahko mladina koristno izživlja, če bi imela to, kar ji pripada.

Vendar pa se je v tem mrtvilu znašla mladina, ki je vključena v Počitniški zvezi.

Leta 1957 je bil še skromen poskus dvigniti mladino iz nekega dolgočasia. Inicijator je bil tovariš Roman Vitez, ki je prinesel to misel iz IKS, pomagala sta mu tovariša Drašler in Remškar. Kljub skrbi in naporom pa ni uspelo tako kot bi bilo prav in potrebno, začetek pa je le bil.

Leta 1958 pa se je vse to prerodilo. Več ljudi je zgrabilo za delo; v svojem poletu so napravili načrt, da je bilo vsem kar sladko pri srcu — praksa pa jim je pokazala bolj računsko pot, ki je tudi vodila k lepim uspehom.

Letos so se dela oprijeli z vso zagrizenostjo — toda stvarno. Izleti so bili planirani skromnejše kot v lanski sezoni, kar je popolnoma prav, poseben poudarek pa je bil na obisku krajev, znamenitih iz NOB in sploh kar je v zvezi z letošnjim praznovanjem 40. obletnice KPJ.

Člani Počitniške zveze v naši tovarni so si zadali nalogo, da to delo razširijo tudi na sosednje tovarne, zato so obiskali Tiskanino, Planiko, Inteks, Standard, kjer so na njihovo pobudo ustanovili svoja društva. V stalnem stiku so z okrajno Zvezo, sedaj pa si prizadevajo, da bi ustanovili tudi občinsko Počitniško zvezo, ki bo povezovala vsa društva in vršila propagandna dela.

Odbor, ki še vedno dela pod agilnim predsednikom tovarišem Viteзом je delo razdelil po komisijah, ki kar tekmujejo med seboj — IO sindikata pa jih pri tem moralno in finančno podpira.

Ko gledam delo Počitniške zveze v naši tovarni, ki slovi kot najboljša na Gorenjskem, si samo želim, da tako nadaljujejo in naj se ne uspavajo ob doseženih uspehih. Nenehna vzgojna skrb naj jim lebdi pred očmi, pri izletih pa naj upoštevajo tudi to, da noge tudi precej zdržijo in naj se za kratke izlete poslužujejo le-teh. Ne pozabijo pa naj tudi na kolesa in na dobro voljo vseh — ne samo nekaterih, kajti tudi pri družabnosti so potrebne »žrvice«.

tom

Turčija IN NAŠ IZVOZ

Z ozirom na spremembo turškega zunanjetrgovinskega sistema in z nalogo, da se ugotovijo osnove za nadaljnje poslovanje v novo nastalih prilikah, sta v času od 27. 2. do 19. 3. 1959 obiskala Turčijo komercialni direktor tov. Fatur in šef izvoza tov. ing. Baloh.

Iz njihuna poročila smo povzeli najvažnejše ugotovitve in delo, ki sta ga opravila:

V zadnjih mesecih je Turčija v celoti izmenjala svoj zunanjetrgovinski sistem s tem, da je najprej dvignila pariteto turške lire napram dolarju od T. L. 2,80 na T. L. 9,— za 1,— dolar. Pri tem je potrebno naglasiti, da velja v Turčiji vsak dolar T. L. 9,—, pa naj bo to US-dolar ali obračunski dolar katere koli dežele. Iz tega sledi, da nobena država z ozirom na valuto ni imela in nima pri poslovanju s Turčijo nobene prednosti. Z druge strani pa smo mi v Jugoslaviji imeli doslej 30 odstotno dispariteto turškega obračunskega dolarja napram US-dolarju, ter je znašal tečaj turškega obračunskega dolarja Din 442, dočim je tečaj US-dolarja Din 632. Jasno je, da nas je omenjeno dejstvo prisililo dvigniti cene pri izvozu v Turčijo za 30 odstotkov.

Doslej smo v Turčijo pod zgoraj omenjenimi pogoji lahko izvažali zato, ker Turčija ni imela deviz in praktično ni uvažala blaga iz nobene zahodnoevropske države. Za artikle naših proizvodnih vej smo bili v Turčiji več ali manj monopolisti in smo lahko plasirali vse, kar smo tja lahko izvozili v okviru plačilnih možnosti med našima dvema državama. Rečemo lahko, da smo pretekli čas izrabili dokaj dobro, saj je v zadnjih letih firma DARFILM od nas kupila naslednje količine proizvodov:

- 186 kinoprojektorjev tipe NP-21;
- 96 kinoprojektorjev tipe OP-2;
- 19 telefonskih central 1/10;
- 36 telefonskih central 4/30;
- 17 telefonskih central 2/14;
- 9 telefonskih central 10/100;
- 2 telefonski centrali 4/22;
- 2 telefonski centrali 5/50;
- 20.250 električnih števecv;
- 13.883 telefonskih aparatov ATA;
- 1.600 telefonskih aparatov ITV.

Vrednost zgoraj navedenega blaga skupaj s potrebnim instalacijskim in rezervnim materialom se že približuje znesku 1 milijon dolarjev.

Uvodoma omenjeni spremembi tečaja turške lire je sledil v Turčiji nadaljnji ukrep, ki je povsem spremenil tamkajšnji dosedanji zunanjetrgovinski sistem. Na osnovi velikih posojil in pomoči iz ZDA razpolaga danes Turčija z zadostnimi sredstvi, da je lahko normalizirala svoj uvoz in tudi izvoz. Od 1. januarja 1959 dalje izdajajo turški vladni organi vsake tri mesece tako imenovane kvote za uvoz. Te kvote vsebujejo spiske posameznih vrst blaga obenem z vrednostmi, v katerih višini se bo dovolil uvoz v Turčijo v predvidenem obdobju. V okviru take kvote uvoznik potem lahko nabavi blago kjerkoli na svetu, prednost pa se daje uvozu iz držav članic evropske plačilne unije, katere član je tudi Turčija.

V takšni situaciji, ko ne gre več za izredne kontingente, temveč za normalno poslovanje (v večini primerov na osnovi akreditiva), smo mi izgubili vse prednosti, ki smo jih imeli doslej. Nasprotno — z ozirom na slab tečaj turškega obračunskega dolarja pri nas smo celo na slabšem od vseh zahodnoevropskih držav, kajti za turškega kupca vrednost jugoslovanskega obračunskega dolarja ni prav nič nižja od vrednosti ameriškega ali katerega koli drugega.

Posledice zunanjetrgovinske normalizacije v Turčiji so že opazne. Zaradi dviga tečaja dolarja v Turčiji so uvoznikom praktično na razpolago mnogo bolj omejena finančna sredstva in je splošno opaziti veliko pomanjkanje denarja. Kljub temu pa je v nekaj kratkih mesecih turško tržišče dobilo večje količine najrazličnejšega blaga in danes že ne moremo več govoriti o pomanjkanju katerih koli artiklov.

Z ozirom na zgoraj navedeno situacijo sva v Turčiji takoj stopila v stik ne samo s turškimi gospodarskimi krogi, temveč tudi z našo ambasado v Ankari, kajti jasno je, da brez spremembe naših trgovinskih odnosov napram turškim nadaljnje delo na tem tržišču ni več mogoče. Iz posvetovanja s sekretarjem ambasade, tovarišem Winterjem sva zvedela, da naši merodajni krogi razumejo sedanjí položaj. V zadnjem času je bilo o vsem mnogo diskusije v zvezi s pripravami za sklepanje novega trgovinskega sporazuma s Turčijo. Z jugoslovanske kakor tudi s turške strani so bile uradno izražene iskrene želje po povečanju trgovinske zamenjave v obe smeri ter o poglobitvi gospodarskih odnosov. Narodna Banka FLRJ pa je v začetku marca t. l. reagirala na ta način, da je zmanjšala dispariteto turškega obračunskega dolarja od 30 % na 20 %, tako da je sedaj tečaj turškega obračunskega dolarja din 506. Ta ukrep je korak bliže k želeni normalizaciji, vendar pa še še vedno postavlja nas izvoznike v nenormalni odnos. Posebno velja to sedaj, ko je turški dolg Jugoslaviji že v celoti plačan. Upamo, da se bo tečaj turškega obračunskega dolarja v kratkem ponovno dvignil, in šele tedaj bomo lahko resnično sprejeli boj s konkurenco na turškem tržišču, ki se je že pojavila. Sicer pa se nam lahko zgodi, da tam v cenah ne bomo zdržali konkurence niti z zapadnimi državami, kar bi imelo za nas težke posledice.

V opisani novo nastali situaciji poskuša DARFILM obdržati svoje dosedanje mesto na turškem tržišču ter pri tem plasman Iskrinih artiklov ne le ohraniti, temveč ga še povečati. Prepričani smo lahko, da bo DARFILM s svoje strani ukrenil vse, kar se ukreniti sploh da, ker razpolaga tako s finančnimi kakor tudi z ostalimi potrebnimi sredstvi. Vprašanje je samo, če bodo možnosti na naši strani dopuščale hiter nadaljnji prodor ter če bomo tako lahko DARFILMU pričakovani dobavitelj in partner.

Naši dosedanji odnosi s podjetjem DARFILM so bili dobri, vendar sva ugotovila, da je bil pri medsebojnem

poslovanju DARFILM vseskozi aktivnejši kot ISKRA. Naj omeniva samo dejstvo, da za propagiranje naših izdelkov v Turčiji mi nismo storili skoraj ničesar, dočim nam je DARFILM dokazal, da je samo ob priliki lanskoletnega izmirskega velesejma imel režijskih izdatkov za \$ 36.000,—. Po drugi strani ima DARFILM montiranih v Turčiji že okrog 70 malih serijskih telefonskih central, ki jih je instaliral s svojimi tehnikami. Mi doslej prazaprav nismo niti vprašali, kako te centrale delujejo, če je njihova montaža v redu izvršena, skratka — ali je Iskreno ime na tem področju v Turčiji dostojno zastopano ali ne.

Ogledala sva si nekaj naših že instaliranih proizvodov. Ugotovila sva, da razpolaga DARFILM s sposobnimi kadri, vendar pa so ti še vse premalo izšolani z ozirom na specifičnost naših proizvodov. Ni dovolj, da svoje proizvode samo prodamo — uspeh je popoln šele tedaj, kadar instalacije brezhibno delujejo, če jih je naš zastopnik v stanju vzdrževati in če izvršuje vsa popravila eventualnih okvar. DARFILM ima s tem v zvezi določeno prakso na področju kinoprojektorjev, nima je pa na področju telefonije. Njegovi tehniki so izvršili več kot bi človek lahko pričakoval, vendar pa je s posebnim ozirom na telefonijo tu potrebnih še mnogo skupnih naporov. Predvsem imava v mislih nadaljnjo obojestransko izmenjavo kadrov ter dostavitev vse potrebne dokumentacije firmi DARFILM, da bo naš zastopnik v stanju izdelati sam vsakršno ponudbo in izvesti vsa potrebna montažna in servisna dela.

Če je bil DARFILM doslej na turškem tržišču neke vrste monopolist, v bodoče v novih razmerah ne more biti več. Svoje udejstvovanje namerava prvenstveno usmeriti v delo z artikli Iskrine proizvodnje, in to v vseh možnih oblikah, ki jih bo zahteval uspešen plasman. Samo področje kinoprojektorjev je preozko, posebno ob dejstvu, da ob pomanjkanju finančnih sredstev turško tržišče ni več tako velik odjemalec teh artiklov kot v prejšnjih letih; zato je DARFILM močno zainteresiran, čim bolj razširiti svoje poslovanje in delovanje na področju telefonije. V spremstvu predstavnika podjetja DARFILM sva obiskala direktorja turške PTT, pri kateri imamo mnogo upanja, da bi ji lahko postali dobavitelj avtomatskih telefonskih aparatov. Če nam to ne bo uspelo, leži glavni razlog v tem, da nismo bili v teku skoraj leta dni v stanju predložiti turški Pošti atest našega aparata ATA po metodi S. F. E. R. T. Kar se tiče pošto telefonskega omrežja, pa za dobavo central slabo kaže. Turško telefonsko omrežje ima v glavnem rotari sistem, a za bodoče kaže, da se je turška Pošta orientirala na centrale sistema Ericsson. DARFILM ima velik interes, da bi se učvrstil na turškem tržišču s stranskimi avtomatskimi telefonskimi centralami. V tej smeri je že mnogo storil in v bodoče mu moramo dati z naše strani za doseg tega cilja več podpore.

Kar zadeva stranske avtomatske telefonske centrale, so umestne pripombe DARFILMA, da naše cene ne odговarjajo vedno tipam oziroma vrstam central. Dalje DARFILM pripominja, da nam močno manjka tip centrale SATC 5/50, grajene slično kot naša centrala 4/30. DARFILM tudi želi, da bi mu dobavili manjšo crossbar centralo s 150 do 350 priključki, ki bi mu služila kot referenčni komad predvsem v propagandne svrhe. Zelo interesantni bi bili lahko za Turčijo jamski telefonski aparati, katerih bi DARFILM pri nas rad naročil takoj 300 komadov.

Razgovori v zvezi z letošnjim izmirskim sejamskim kontingentom so pokazali, da obstoja možnost za dobave v tem okviru v skupni vrednosti okrog 100.000,— \$. Od tega bi odpadlo na kinoprojektorje okrog 30 %, na telefonijo 60 % in na števec 10 %. Z vsakim kinoprojektorjem NP-21, ki bo letos dobavljen v okviru izmirskega kontingenta, želi DARFILM nabaviti po 2 anamorfotska objek-

tiva. Od proizvodov telefonije bi prišlo v poštev približno naslednje:

10 central 4/30;

5 central 2/14;

ostalo telefonski aparati.

Kar tiče proizvodov kinopanoge, sva ugotovila, da so naši usmerniki in ojačevalniki predragi. Konkurenca nudi te artikle po občutno nižjih cenah. Zato lahko pričakujemo, da bomo v bodoče prodali več projektorjev kot usmernikov in ojačevalnikov. DARFILM je sam razvil tip enostavnega ojačevalnika in je tak ojačalnik v prodaji skoraj polovico cenejši od našega. 16-mm kinoprojektorji OP-2 so predragi in zato njihov plasman v Turčiji skoraj ne pride v poštev. S ceno okrog \$ 300,— do 310,— obstojajo manjše možnosti za plasman. Predstavnik DARFILMA je tudi ostro kritiziral izvedbo našega kinoprojektorja OP-2, ki je po njihovem mišljenju in po mišljenju kupcev v Turčiji prekompleksiran in pretežak in po izvedbi zastarel, posebno še, ker je izdelan v 3 enotah.

DARFILM troši ogromna sredstva za reklamiranje naših izdelkov v Turčiji. Prepričala sva se, da nudijo ostale inozemske firme svojim predstavnikom neprimerno več reklamnega materiala kot mi. Zato bi bilo potrebno dostavljati zastopniku občasno razne reklamne artikle in tudi prospektni material, klišeje ter retuširane fotografije, ki bi jih potem oni lahko uporabili za izdelavo klišejev. DARFILM namreč vsak dan oglašja naše artikle v dnevnem časopisju, pri čemer je znak ISKRE vedno mnogo večji od naslova predstavnika, t. j. DARFILMA. Isto velja tudi drugod, n. pr. na njegovih poslovnih zgradbah je napis ISKRA povsod vidnejši in večji od napisu DARFILM. Lahko trdimo, da v Turčiji predstavlja pojem »ISKRA« najmanj toliko kot pojem »DARFILM«. V zadnjem času smo sicer odposlali za podjetje DARFILM nedokončane tiskane prospekte, predvsem pa navodila za kinoprojektorje OP-2; ti prospekti bodo v turških tiskarnah dopolnjeni s turškim tekstom. Zaželeno je, da bi na isti način propagirali tudi ostale naše artikle, ter smo se že sporazumeli, da bo v bodoče vsak prospekt tiskan zanje samo v slikah in shematskih prikazih brez teksta, ki bo naknadno vstavljen v Istanbulu.

Prav tako sva opazila zelo veliko reprezentančnega materiala inozemskih podjetij, ki dobavljajo svojim zastopnikom blago na tržišče. Tu gre za razne kristalne pepelnike, vžigalnike, usnjene listnice, aktovke in podobno, z označbami dotičnih proizvajalcev; bilo bi nujno, da se tudi mi poslužimo tega načina in sličnih propagandnih metod, posebno še, ker naša sedanja takozvana »darila« za ta namen na turškem tržišču niso primerna.

Med najinim bivanjem v Turčiji so se odvijale dobave po akreditivu, ki ga je DARFILM odprl v korist podjetja JUGOELEKTRO Beograd in ki je bil prvotno namenjen za dobavo materiala tovarne PUPIN Beograd. Od prvotno predvidenih dobav v vrednosti \$ 90.000,— smo z vzajemnimi naporii razširili specifikacijo in je bilo s tem v zvezi končno odposlanega našega materiala v skupni vrednosti obračunskih \$ 120.599,70. Ta dobava brez osebnega kontakta s predstavniki DARFILMA ne bi mogla biti realizirana v tem obsegu in v tej obliki.

Iz zgornjega skrajšanega poročila je razvidno, da bo morala Iskra odslej vložiti nove napore za izboljšanje našega poslovanja s Turčijo.

Poročilo je bilo natisnjeno z namenom, da opozorimo vse oddelke in vse sodelavce na težave pri izvozu naših izdelkov in na potrebne napore, ki jih bo moral vložiti v svoje delo vsak, ki mu je mar ugled in uspeh pa tudi zaslužek našega podjetja in seveda tudi nas samih.

Ob primopredaji

Izvoljen je nov **upravni odbor**

Dosedanji upravni odbor

Novi upravni odbor

Športno tekmovanje v počastitev 40 letnice ZK

V počastitev 40. obletnice KPJ in SKOJ so mladinske organizacije Iskre, Golnika in Gorič priredile dne 5. aprila na Golniku večje športno tekmovanje.

Zbrali smo se zgodaj zjutraj pred Restavracijo Kranj, ter se točno ob 7. uri odpeljali proti Golniku. Na Golniku smo si nekaj časa ogledovali lepote našega znanega gorenjskega kotička.

Ob 9. uri se je pričelo tekmovanje. Najprej sta se pomerili rokometni moštvi Storžiča z Golnika in

IKŠ Iskre, ki je igrala namesto tovarniškega moštva. V I. polčasu je bila tekma zelo zanimiva in živa in se je v tem delu igre končala z rezultatom 8:4. V drugem delu pa so naši s precej boljšo igro prevladovali na igrišču in zmagali s 23 proti 11. Naše moštvo so sestavljali: Vidakovič, Ivančič, Gašperšič, Boc, Cvetko, Marolt, Kenda, Petrič.

Naši namiznoteniški igralci: Antonič, Kenda in Petrič so porazili domače z rezultatom 5:1. Vse igre so bile zelo zanimive in lepe. Naši

rutinirani igralci so poskrbeli, da so zmagali z dokaj visokim rezultatom.

V tekmovanju z zračno puško so se srečale tri ekipe: prva je bila ekipa Golnika s 502 krogoma, druga Iskra (Kmetič, Kranjc, Nemanič, Prelovšek in Krese) s 452 krogi in tretja Goriče s 391 krogi.

V dvoboju šahovskih moštev Golnika in Iskre smo slavili še eno zmago z rezultatom 7:1. Naše moštvo so sestavljali Koren, Prelovšek, Kmetič, Mezek, Škrubej, Drašler, Nemanič in Weisseisen.

Po končanem tekmovanju smo se zbrali pri kosilu. Razvil se je prijeten razgovor in spoznavanje mladincev in mladink dveh krajev prelepe Gorenjske.

V prijetnem razpoloženju smo se razšli in vrnili domov.

Jože Prelovšek

Šef konstrukcije orodja – tovariš Renčelj

60

letnik

Tovariš Renčelj je začudeno pogledal in skoraj nerodno mu je bilo, ko sem ga prosil, naj mi pove nekaj iz svojega življenja.

Nekoliko je pomislil in rekel: »Rojen sem 7. februarja 1899 v Podgradu, okraj Koper. Pred prvo svetovno vojno sem živel tudi v Trstu. Leta 1916 pa sem bil že tehnični risar v tovarni Saurerwerke na Dunaju.

Moj oče je imel mehanično delavnico, zato sem se že kot otrok navdušil za kovinsko stroko; z 10 leti sem že pridno vadil na stružnici. Pozneje sem postal strojno-mehanični mojster v Ljubljani. V moj obrat je prav rad prihajal tedanji študent, sedaj moj šef, ing. Lavrenčič, ki se je med šolskimi počitnicami praktično izpopolnjeval v kovinski stroki.

Okupacijo sem prebil v Pančevu, nakar sem se na prigovarjanja ing. Jenka in ing. Grudna preselil v Kranj in se zaposlil v tovarni Iskra,

kjer mi je delo zelo všeč. S sodelavci se zelo dobro razumem in sem bil izredno prijetno presenečen, ko so me za 60 letnico obdarovali in mi iskreno čestitali.

»Kakšne so vaše misli in želje ob tako lepem jubileju...?

»Veselim se dela, delo je zame vse. Težko čakam, da bodo razširili prostor za konstrukcijo orodja in sploh izboljšali pogoje v orodjarni. Želim biti zdrav kot do sedaj, saj v svojem življenju nisem bil nikdar resno bolan« — je živahno povedal tovariš Renčelj.

»Povejte mi recept o takem življenju...«

»O, tega pa ne vem,« je odvrnil.

»Veste, pri nas smo iz trdne korenine, ki so zrastle v Istri. Moj oče je pri 80 letih še kar krepko delal. Pa tudi jaz nisem stal križem rok. V mladosti sem poleg rednega dela resno telovadil pri »Sokolu« — po poroki pa sem se posvetil planinstvu in sprehodom v naravo. Še se-

daj delam tako: delo v tovarni, potem pa dolgi sprehodi, ob nedeljah in praznikih pa izleti v planine,« je mladeniško dopolnil.

»Kaj pa prehrana...?

»O, jem vse, rad pa imam »mišestre« zabeljene z oljem, od pi-jlač pa dam prednost črnini.«

»Imate še kakšno misel, tovariš Renčelj?»

»Da, imam jo. Ob misli, koliko se sedaj mladini nudi in pomaga pri izobraževanju, bi rad postal še enkrat mlad.«

Potrnil sem mu in mu želel še mnogo lepih dni v življenju, ko pa sem omenil nekaj o upokojencih, se je tovariš Renčelj zresnil in z nekim notranjim žarom dejal: »Ne govorite mi o tem. Če samo na to pomislim, me je strah; delo je smisel mojega življenja in dokler bom lahko delal, se bom počutil mladega — čeprav sem 60 letnik.«

iver

Novi stroji prihajajo

V naši tovarni imamo v proizvodnji najožje grlo pri avtomatih. Avtomati so edini oddelek v tovarni, kjer morajo delavci vseskozi delati v treh izmenah, pa kljub temu ne zadostijo potrebam. Zato smo se morali zateči k raznim drugim ukrepom, kot so na-jem avtomatov, uvoz delov, ter neprestano preure-jevanje avtomatov. S tem preurejevanjem smo res posameznim montažam zagotovili nemoteno delo, to-da po drugi strani ustvarili še večje zastoje.

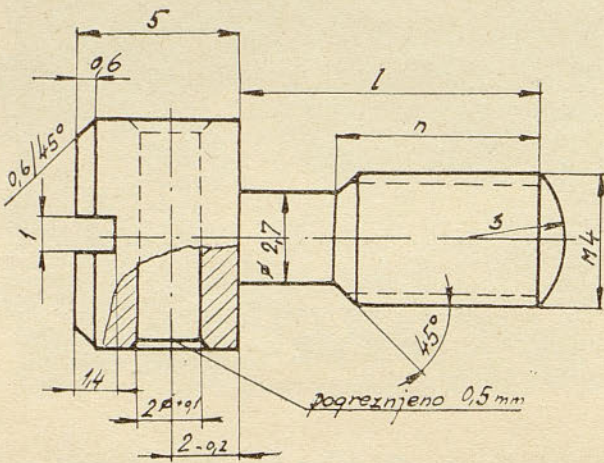
Več let smo govorili o novih avtomatih, ter delavce opozarjali k strpnosti, kajti z novimi stroji smo jim obljubili tudi delo v dveh izmenah. Z odobreno rekonstrukcijo smo avtomate konec leta 1956 končno

tudi dobili. Vsak avtomat je bil dobavljen, urejen za dogovorjeni del. Ko smo pa sedaj te dele izdelali v predvidenih letnih količinah, pa avtomati stojijo.

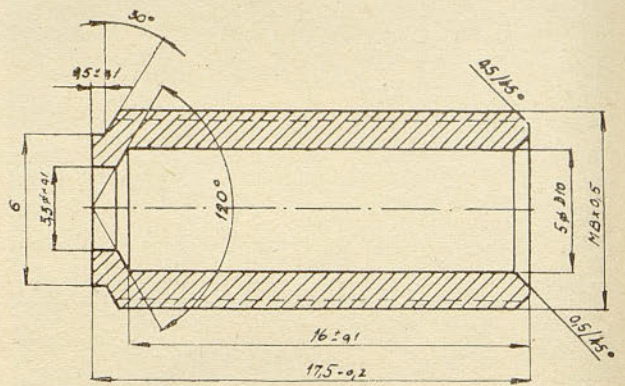
Vse težave so v izdelavi orodja, katerega je veliko, zato apeliramo na vse merodajne, da bi za rešitev tega problema poiskali vse možnosti. Delavci pa bodo morali zaradi teh težav verjetno delati še celo leto v treh izmenah.

Sedaj pa še nekaj o samih avtomatih. Novi stroji prekašajo obstoječe z različnimi izpopolnitvami ter večjimi možnimi obrati. Zato pa so tudi izdelovalni časi mnogo krajši, v dokaz zato nekaj primerov.

Nju

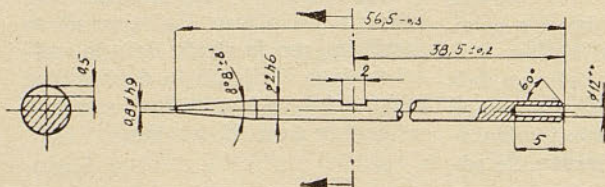

Vijak s prevrtano glavico smo včasih delali 12,2 sekunde, danes samo 4,5 sek. Odpade tudi prečno vrtanje v vrtalnici

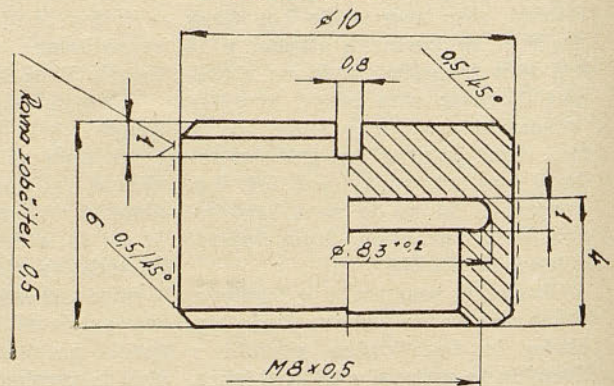

Tuljko za števec smo na starih strojih delali 22 sekund, na novih avtomatih jo napravimo v 5 sekundah

Os za števce bo sedaj izdelana tudi z zarezo ter bo s tem odpadla operacija v rezkarni. Izdelana je v 16 sek.

Končno matico smo po starem delali 13 sekund, po novem je popolnoma gotova v 6 sekundah. Odpade tudi žaganje razpore na rezkalnem stroju

DROBEC

iz programa

Drobec?

Tako je, kajti o programu v celoti je sedaj že prepozno govoriti. Pa tudi preobširen je, da bi ga mogli v celoti analizirati ali celo objaviti. Zadovoljimo se le s skromnim pogledom v delo družine v teh minulih mesecih letošnjega leta in pogledimo, kaj predvideva program za bližnjo prihodnost.

Delo družine je v letošnjem letu sila razgibano in pestro — bolj kot vsa leta doslej. To ne dokazujejo le uspele akcije, pač pa tudi izkušnje vodstva in vsega članstva, ki bodo obrodile sadove šele pri nadaljnjem delu oziroma bližajoči se glavni sezoni. O razgibanosti pričajo številne uspele akcije, o njih pestrosti in kvaliteti pa ni dvomiti. Osvojena je bila med drugim svojstvena oblika »predavanja«, posvečeno več pažnje izletništvu. Pa tudi potovanja in taborjenja niso potisnjena v ozadje (čeprav bodo aktualna šele v poletnih mesecih itd. Člani so doslej obiskali Kamnik, kjer so si ogledali tovarno Titan (kjer je nekoč delal tudi tov. Tito), botanični vrt in druge mestne znamenitosti, ob Bohinjskem jezeru so se po občnem zboru naužili svežega zraka in se pov veselili v Mladinskem domu; poleg Grosuplja so občudovali prekrasno Taborno jamo in iz NOB znani Turjak; avto cesto in dolenjsko pokrajino so spoznali na izletu v Novo mesto in Dolenjske Toplice; večkrat so si ogledali Ljubljanske zanimivosti (muzeje, Telekomunikacije, RTV in drugo); uživali opojni duh narcisnih poljan na Golici itd.

Poleg akcij splošno izobraževalnega značaja pripeva družina tudi svoj delež k proslavi 40-letnice ZKJ. Člani so v ta namen obiskali muzej NOB v Ljub-

ljani, Titan v Kamniku, Turjak, Urh, bolnico »Franja« v Cerknem, pečino in spomenik na Okroglem, Begunje, Drago, taborišče pod Ljubeljem in druge kraje, znane iz NOB, sodelovali pri vseh dosedanjih tozadevnih proslavah itd.

Po programu pa sledi še naslednje:

A. IZLETI

1. Krajši (do 25 km) — skupno 10

a) peš (2)

- Brdo pri Kranju (ogled kraja in znamenitosti)
- Jošt (mesto, kjer je padel narodni heroj Ivo Slavec-Jokl)

b) s kolesi (3)

- Begunje—Rodine—Dosloviče—Breznica—Vrba—Bled
- Škofja Loka—Železniki
- Preddvor (znamenitosti kraja in okol.)

c) z avtobusi (5)

- Ljubljana (zvezdarna, Hidrometalurški institut itd.)
- Tržič (ogled mestnih znamenitosti)
- Medvode—Zbiljsko jezero
- Krvavec
- izlet v neznano (v počastitev občinskega praznika)

2. Srednji izleti (do 50 km) skupno 7

a) peš (2)

- Triglavsko pogorje
- Kamniške planine

b) z avtobusi (4)

- Cerkniško jezero—Rakova dolina
- Vrhnika—Postojna—Predjamski grad
- Škocjanska jama
- Škofja Loka—Sorica—Bohinj

c) z vlaki (1)

- Trbovlje

3. Daljši (nad 50 km) skupno 4

a) z avtobusi (3)

- Goriška Brda
- Kumrovec
- Logarska dolina

b) z vlakom (1)

- Maribor (TAM, Pohorje)

B. POTOVANJA IN TABORJENJA

Vsa taborjenja, združena s potovanji, skupno 3. Predlagani so naslednji kraji:

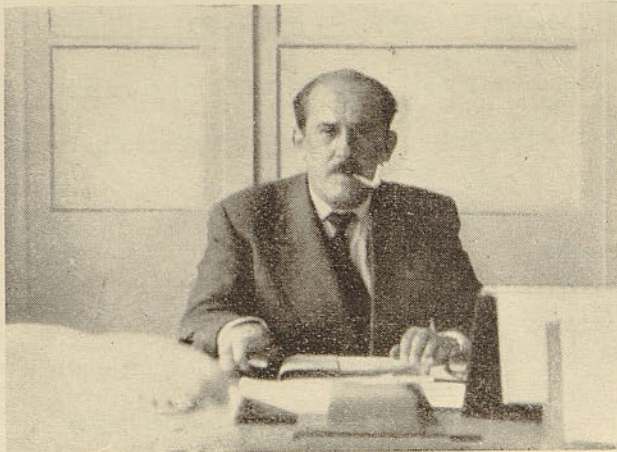
1. Kranj—Pula (tabor) in obratno
2. Kranj—Beograd—Skopje—Ohrid (tabor) in obratno
3. Kranj—Zagreb—Plitvice—Bihač—Jajce—Sarajevo—Ploče—(Južni Jadran po možnosti Makarska, Split, Kašteli — taborjenje, povratek Reka—Kranj)

C. POTOVANJA V INOZEMSTVO

Po možnosti se bodo organizirala skupno 3 potovanja v inozemstvo, in to 2 v Avstrijo (Koroška) in 1 v Italijo (Trst) ali obratno.

Seveda pa je njih uspeh odvisen od števila udeležencev.

PERSONALNA KRONIKA

Tovariš Drašler Janez, zaposlen v našem podjetju od aprila 1953 kot šef personalne službe, je bil z dnem 30. aprila 1959 starostno upokojen.

V naše podjetje je bil premeščen po službeni potrebi iz Generalne direkcije za premog LRS v Ljubljani, kjer je bil nepretrgoma zaposlen od leta 1923 s prekinitvijo v času okupacije, ko je bil v italijanskih zaporih od 23. decembra 1942 do kapitulacije Italije, ter nato prevzet od Nemcev in poslan v taborišče Dachau in Buchenwald do avgusta 1945.

Aktivno je sodeloval v NOB na terenu od julija 1941 do aretacije, v zaporih in taboriščih pa je svoje delo nadaljeval.

Po vrnitvi v domovino leta 1945 se je aktivno vključil v delo množičnih in političnih organizacij in redke so organizacije, kjer je njegovo ime nepoznano.

Predvsem pa je nudil vso pomoč mladini v športnih organizacijah in mladinski organizaciji Iskre, kjer je bil njen častni član.

Vsi, še posebno mladina, ga bomo v svojem delu pogrešali, saj je imel toliko lepih predlogov in idej za delo z mladimi ljudmi.

Želimo mu, da res zaslužen pokojnino uživa v zdravju in zadovoljstvu še dolgo vrsto let.

VSTOPILO V MESECU APRILU 1959

Ferdinand Kutnjak, PK delavec, produkcija;

Janez Vilhar, KV urar, montaža instrumentov;

Anton Krnc, NK delavec, orodjarna;

Janez Korošec, KV finomehanik, razvojni biro;

Pavel Rupnik, NK delavec, kinomontaža;

Janko Hajsinger, KV urar, montaža instrumentov;

Jože Klakočar, PK delavec, produkcija;

Anton Pečar, KV strugar, produkcija;

Jože Slabe, KV rezkar, vzdrževanje strojev;

Kristina Mrak, PK delavka, montaža avtoelektrike;

Fani Kok, PK delavka, produkcija;

Marta Hafner, PK delavka, produkcija;

Jože Pipan, vajenec, ključavničarska delavnica;

Tonka Dežman, SS med. sestra, sekretariat;

Stefan Mohor, SS str. tehnik, razvojni oddelek.

IZSTOPILO V MESECU APRILU

Miloje Milč, KV delavec, OTK — na lastno željo;

Rajko Pipan, PK delavec, na lastno željo;

Bogdan Marčeta, PK delavec, kino oddelek JLA — na lastno željo;

Ivan Marušič, KV delavec, MU — na lastno željo;

Julij Debeljak, VK delavec, OTK — premeščen v Puškarno;

Miha Omerzel, KV delavec, prevoz — na lastno željo;

Tomislav Čuk, KV delavec, orodjarna — na lastno željo;

Jože Kotnik, KV delavec, vzdrževanje strojev — na lastno željo;

Janez Barle, KV delavec, orodjarna — na lastno željo;

Slavka Pokorn, NS uslužbenka, prevoz — na lastno željo;

Hugo Ažman, SS uslužbenec, preizkušnja materiala — na lastno željo;

Janez Drašler, VS uslužbenec, personala — starostno upokojen.

PROSLAVA

ob 40. obletnici ZKJ je v tovarni lepo uspela.

Sodelovala je godba LM iz Ljubljane in operni solisti.

Slavnostni govor je imel tov. Bertoncelj-Johan.

Mladinska delovna akcija v Iskri

Kakor lani, tako je tudi letos mladina spet prišla za delo in se udeležila mladinskih delovnih akcij. Nekateri mladinci in mladinke iz naše tovarne so in bodo odšli na zvezne delovne akcije, drugi pa na lokalne akcije, ki nimajo nič manjšega pomena kot zvezne. Tik pred odhodom smo poiskali tudi enega naših brigadirjev, ki je odšel na avto cesto »Bratstva in enotnosti«. To je komandant naše tovarniške mladinske delovne brigade Silvo Sem, ki je bila na pobudo TK LMS ustanovljena konec marca meseca letos.

V zvezi s to akcijo v naši tovarni smo tovarišu Semu zastavili nekaj vprašanj.

TOVARIS SEM, PREDSTAVITE NAŠIM BRALCEM SE OSTALE ČLANE ŠTABA NAŠE MBD V ISKRI?

»Poleg mene so še v štabu: Matko Krt, predsednik osnovne organizacije LMS v III. delavnici produkcije, Jože Prelovšek, član sekretariata osnovne organizacije LMS v orodjarni in Pero Josifovski, iz splošnega oddelka. Kasneje smo kooptirali zaradi mojega odhoda na zvezno akcijo v štab še Alojza Zupana.«

POVEJTE NAM, KAKŠEN POMEN IMA TA BRIGADA ZA NAŠE PODJETJE IN ZAKAJ JE PRIŠLO DO USTANOVITVE BRIGADE?

»Najprej moram povedati, da je to edina brigada te vrste v Sloveniji in celo v Jugoslaviji. Za nas je velikega pomena predvsem zato, da se vzbudi pri mladini zavest in da se mladina med seboj še bolj spozna. Lahko rečem, da je brigada opravičila svoj obstoj, saj je dnevno na delu 20 mladincev in mladink in so do danes napravili preko 1300 ur. Po drugi strani pa bomo s prostovoljnim delom uredili dvorišča in s tem pripomogli k čim lepšemu videzu naše tovarne.«

KAKŠEN PA JE SESTAV BRIGADE IN KAKŠNA DISCIPLINA PRI DELU?

»V naši tovarni je 12 osnovnih mladinskih organizacij in za vsak dan da vsaka mladinska organizacija po dva

mladinca. Pri delu moram pohvaliti zlasti mladino iz I., II. in III. delavnice produkcije, nič manj pa ne zaostajajo druge osnovne organizacije. Na vsak način pa moram grajati osnovno organizacijo LMS iz nebotičnika, ki je do danes dala v akcijo komaj 16 mladincev. Kakor sem že omenil, dela dnevno povprečno 20 mladincev. Delamo tri dni v tednu in sicer v torek, sredo in petek. Do danes se je zvrstilo že preko 400 mladincev in mladink.«

KAKO PA POTEKA SAMO DELO ŠTABA?

»Vso evidenco o udeležbi posameznikov vodimo v posebnem brigadnem dnevniku. Ker nas je v štabu pet članov, se zvrstimo pri dežuranju na dvorišču vsak peti dan. Naloga štaba je tudi, da skrbi, da je na delu red in disciplina, kakor tudi za ostale organizacijske probleme.«

STE DOSLEJ NALETALI NA KAKŠNE TEŽAVE?

»Kakšnih posebnih težav nimamo. Precej lažje bi pa bilo, če bi delali v brigadi vsak dan isti mladinci, to pa predvsem zato, ker moramo nove vsak dan sproti navajati na delo.«

ALI SE JE DO DANES KDO OD BRIGADIRJEV NA DELU ŠE POSEBEJ IZKAZAL?

»Kot komandant te brigade lahko pohvalim nekatere posameznike iz produkcije, ki so prihajali na delo kar po ves teden in so lahko za vzgled vsem tistim mladincem, ki se do danes sploh niso udeležili te akcije, pa čeprav se izgovarjajo z vsemi mogočimi izgovori, da nimajo časa in podobno. Moje mišljenje je, da vsak človek lahko najde vsaj en prost dan v tednu in ga žrtvuje za skupnost.«

MISLITE, DA BI BILO V BODOČE POTREBNO USTANAVLJATI TAKŠNE IN PODOBNE MLADINSKE DELOVNE BRIGADE?

»Vsekakor! Posebno v večjih tovarnah, kjer je precej mladine in se niti med seboj še ne pozna. Tu pa se nudi lepa priložnost za zблиževanje mladine in za utrjevanje zavesti mladega človeka. Po mojem mišljenju lahko mladina opravi vsa taka majhna dela, ki spadajo v sklop kakega podjetja. Zato ob koncu lahko samo pozdravimo potezo TK LMS v Iskri in si takšnih delovnih akcij še želimo.«

Tako je zaključil komandant I. mladinske delovne brigade v tovarni Iskra.

Mi pa se mu ob koncu zahvaljujemo za razgovor in želimo naši mladini čimveč delovnih uspehov na delovnih akcijah bodisi na avtni cesti »Bratstva in enotnosti« ali pa doma v sami tovarni.

M. Živkovič

Splošna montaža

NA LEPEM IN POUČNEM IZLETU

»Vreme smo naročili,« je dejal tovariš Dolenc, ki je bil vodja izleta v Postojno in Cerkno.

In res! Po izredno slabem vremenu je bila ta nedelja kot nalašč, da zapustiš dom in se ves predaš sončnim žarkom, lepoti pomladne narave ter razposajeni družini.

Šoferja, Aldo in Nabernik sta bila izredno živahna — pot do Postojne je minila kakor bi mignil.

Postojnska jama, biser Notranjske, je tiho čakala na mnoge, ki so jo danes prvič videli. Hlad, ki je vel iz jame, ni zadržal glasnih občudovanj: »Ah, oh, kako krasno, čudovito!«, ki so kar vreli iz ust naših izletnikov. Nismo se čudili, ko je vodnik pripovedoval, da je po lepoti kapnikov ta jama prva na svetu, bili smo ponosni, da ima mala Slovenija poleg drugih naravnih lepot tudi Postojnsko jamo, ki ji mi para na svetu.

Dve uri smo občudovali podzemlje, kjer so v času NOB hrabri borci zažgali okupatorju gorivo, tako, da je še danes tisti del ves črn od dima.

Po ogledu jame smo skočili še k gradu Predjama. Izredno slikovit grad datira iz srednjega veka in je edinstven po svoji legi, saj je stavba vdrela kar v steno kamenitega hriba, v katerem so velike podzemeljske jame. V teh jamah se je skrival roparski vitez Erazem Predjamski, ki je plenil popotnike in trgovce na cesti Ljubljana—Trst. Res, za takratne čase kar nezavzetna trdnjava.

No, tudi »dušo« smo si privezali v bližnji gostilni. Bilo je mnogo veselja — tudi harmonika je pripomogla, da ni bilo dolgočasja. Izredno zanimiv je bil prizor, ko nam je tovariš Sparovec razlagal o najnovejšem pranju čevljev brez bisa in tovrstnih detergentov.

Zaradi športne vneme je omenjeni predavatelj hotel skočiti na kup peska, da bi bolje videl navdušene baličarje. O, groza! Pesek se je udril, on pa se je znašel do gležnjev v apnu, ki je bil s peskom pokrit. Izredni dar govora omenjenega je utihnil, oči so se mu razširile in je bil res usmiljenja vreden. Čez čas se mu je vrnila zdrava barva, »nežno« je izvlekel težke, z apnom obložene čevlje in jadrno odhitel k sodu z vodo, kjer je z največjim mirom namočil čevlje in nogavice. Z nasmeškom, ki je njemu lasten, je začel s predavanjem: »Kako opereš čevlje in nogavice, če skočiš v apno«. Da je bilo gromskega smeha dovolj in da je ženski smeh dosegel na glasovni lestvici tudi visoki »C«, mi ni treba pripovedovati.

Nadaljnja pot nas je vodila v Cerkno, ki je znano zaradi bolnice »Franje«. Vse smo si ogledali ter občudovali hrabrost partizanov in vseh, ki so v tem skritem kotičku skrbeli za ranjene soborce. Divja soteska z izredno bistrim potokom se je vtisnila vsem v spomin.

Pred gostilno smo počakali, da so se vrnili še zadnji izletniki. Tam pa je največje občudovanje žel pravi pravcati osel, s katerim se je hotelo vse fotografirati. »Tako si zamišljam svoj Fiat 400,« je zatrjeval šofer Aldo, medtem, ko je Bobi skrivnostno šepetal osličku nekaj na uho.

»Svoji k svojim,« je dejal hudomušno tovariš Sparovec, ko ga je pocukal za rep in na njegovo zdravje spil kozarček rebule.

Poslovili smo se od prijaznega dolgouhca in potegnili s TAM-ovci čez hrib, napravili še dva »mokra« odmora in veselo, s pesmijo na ustih zavili proti Kranju.

Splošno zadovoljstvo je kazalo, da je pododbor sindikata pripravil lep in poučen izlet, saj so obujali pestre vtise še nekaj dni in jih ne bodo zlahka pozabili.

iver

Predjamski grad

Izletniki pred Postojnsko jamo

Intervju...

ŽAT V MAKEDONIJI

Ce bi naslov dešifrirali in pisali z navadnimi črkami, ne pa z Morsejevimi znaki, bi napisali »GO« in »TV« in »GE« in »BI«. To pa so podatki za znake železniških avtomatskih telefonskih (ŽAT) central Gostivar, Titov Veles, Gevgelija in Bitola, katere je Iskra vključila v avtomatsko telefonsko omrežje Makedonije in s tem vse Jugoslavije. Kar po vrsti so sledile vključitve: dne 15. marca 1959 v Gostivarju, 16. marca 1959 priprava za vključitev omrežja v obstoječi glavni vozelnici centrali Skopje, 17. marca 1959 vključitev ŽAT Titov Veles, 18. marca 1959 vključitev ŽATc Gevgelije in 19. marca 1959 vključitev ŽATc Bitola. Montažo in vključitev vseh teh central so izvršili delavci ljubljanske montažne skupine tovariši Šestan, Rozman, Muzga, Čebela, Torkar, Verica in drugi, vodilni monter pa je bil Jože Kadunc. Ti so malo prej vključili že ŽATc Kraljevo in so v marcu dokončali še zadnje podrobnosti. Daleč doli na jugu se prenašajo po žicah Morsejevi znaki central, ki smo jih napisali kot naslov, Iskra pa je zadovoljna, saj je opravila veliko delo. Železničarji so prvi v Jugoslaviji, ki že morejo telefonirati z Jesenic v Gevgelijo, z ene skrajne točke ob državni meji na najbolj oddaljeno nasprotno stran in to avtomatsko, ne da bi morala zveze posredovati telefonistka.

Ne gre le za rekord, kdo zmore v naši državi prvi telefonirati z enega kraja na drugi kraj naših meja avtomatsko, čeprav je vključevanje avtomatskega telefonskega omrežja še precejšnja redkost, gre pri tem tudi za to, da more železničar — Makedonec s svojega avtomatskega telefonskega priključka avtomatsko klicati čim več službenih enot (predvsem postaj). In če pogledamo sliko telefonskega omrežja železniške direkcije Skopje, vidimo, da nam manjkajo prav za prav le še postaje južno od Bukovnika do Ohrida. Z avtomatskih telefonskih priključkov kjerkoli v Makedoniji je torej možno poklicati preko 90 % vseh železniških postaj svojega območja. Obratno seveda — kot nam kaže tudi slika — še nimajo vse postaje avtomatskih priključkov in bo tu še potrebno montirati razne progovne avtomatske in polavtomatske ali železniške postajne telefonske aparate, vendar je tudi v tej smeri korak že narejen, saj Iskra take naprave že proizvaja, železnica pa jih počasi tudi že uvaža.

Tako vidimo, da opravlja na terenu zelo važno nalogo tudi montažna skupina, ki oživila v stvarnost zamisel razvijalca in izdelek produkcije, zato sem odpotoval kot reporter k že imenovanim monterjem ter nabraj za naše glasilo nekaj sličic s terena. Zato s temi vrsticami želim prvič v našem glasilu naslikati naše ljudi s terena tako, kakor žive terensko življenje oni sami.

Kraljevo, prva postaja. Pri prvi novi ŽAT centrali — videti je — še nekaj ni v redu, ker se pri izbiranju v stransko smer opravi dvojno zaseženje, čeprav se čez čas ena zveza sprosti. Zakaj? V Kraljevu je že vsa komisija, ki želi prevzeti centralo, a spričo tega zavzemanja je vsa zbegana. Kaj je? Ali izbiralne naprave niso dobre, ali glavni monter ves nestrpen pričakuje razvojnega inženirja, ki prispe ob dveh popoldne.

Ura je štirinajst. Člani komisije so se vrnili od kosila, inženir je pravkar prispel. Člani komisije tišče v prvega in drugega Joža, ki pa sta lačna in se jima mudi h kosilu. S seboj odneseta tudi načrte.

Njuno kosilo je bilo zelo dolgo. Trajalo je kar do osemnajste ure. Člani komisije so že odšli, saj niso mogli tako dolgo čakati, ko se naša znanca vrneta v centralo z rešitvijo vzroka dvojnega zaseženja. Spravita se v miru »nad centralo« in ob treh zjutraj je teoretična rešitev »z dolgega kosila« praktično izvedena in preizkušena. Šlo je za tisočinke sekunde in naša znanca sta jih ujela.

Vendar nočno delo ni bilo brez posebnosti. Ko je radio z lahko glasbo dajal nočnim uram in nervozi obeh strokovnjakov svoj pomirjevalni značaj, takrat je ustrelilo nekje za hrbtom obeh kot iz topa. Bil je usmernik. V nočni uri je napetost električnega omrežja prehajala dovoljene meje — nekega večera je ta napetost zrasla z 220 V celo na 340 V — selenske celice so postale kanon, oba naša znanca pa bi se skoraj znašla sedeča na tleh, ko sta malo prej na vrhu lestve vneto tiščala v smerni izbiralnik.

Dogodila pa se je tega večera še druga epizoda. Ko je pred meseci Torkarjeva ekipa vrtala po stojalnih vrstah nove centrale z električnim ročnim vrtnim strojem, je ropot v večerni tišini oviral spanje šefa postaje, ki je stanoval prav nad centralo, pa tudi radio je nevljudno ponavljal neprijetno hreščanje. Takrat je šef postaje v sami nočni srajci »prijadral« nad monterje, kaj počno.

Tudi tega večera je bil šef postaje v pravkar opisani modni kreaciji gost naše nove centrale. Kaj je sedaj? Ali je spet kaj narobe? Da! »Vražji telefonisti, kaj spet počnete! Pipa na vo-

dovodu hrešči, ko bolj malo odprem vodo. To ste vi naredili!« — Potolažili smo šefa, da vse težkoče, ki se bodo sedaj pojavljale širom Kraljeva, le niso naša zasluga. Šef je potolažen odšel in nam je dobra volja na ta račun skrajšala nočne delovne ure.

Takorekoč zgodnja jutranja ura je v noč zavijala naše znanke, ko so šli v »Pariz«, hotel v Kraljevu. Delo je bilo narejeno v miru, komisija bo zjutraj lahko ugotovila spremenjene možnosti in izboljšano t.j. pravilno delovanje smernih izbiralnikov, silhueta spomenika iz prve svetovne vojne pa je pomirjala nemirnega duha, saj kameniti vojak na levo oddaja bojni prapor, na desno pa puško in v miru stopa v mirno življenje domov.

Gostivar je druga postaja. Tovariši Šestan, »Štefek« nas že pričakuje, saj že težko pričakuje zaključek del v Makedoniji, saj botruje vsem novim makedonskim železniškim telefonskim centralam prav od vsega početka. Centrala pričakuje le vključitve, vendar nam je »pojedla« še dva dneva in večera tja do dveh zjutraj. Nekaj teh uric nas bo vedno spominjalo na na-

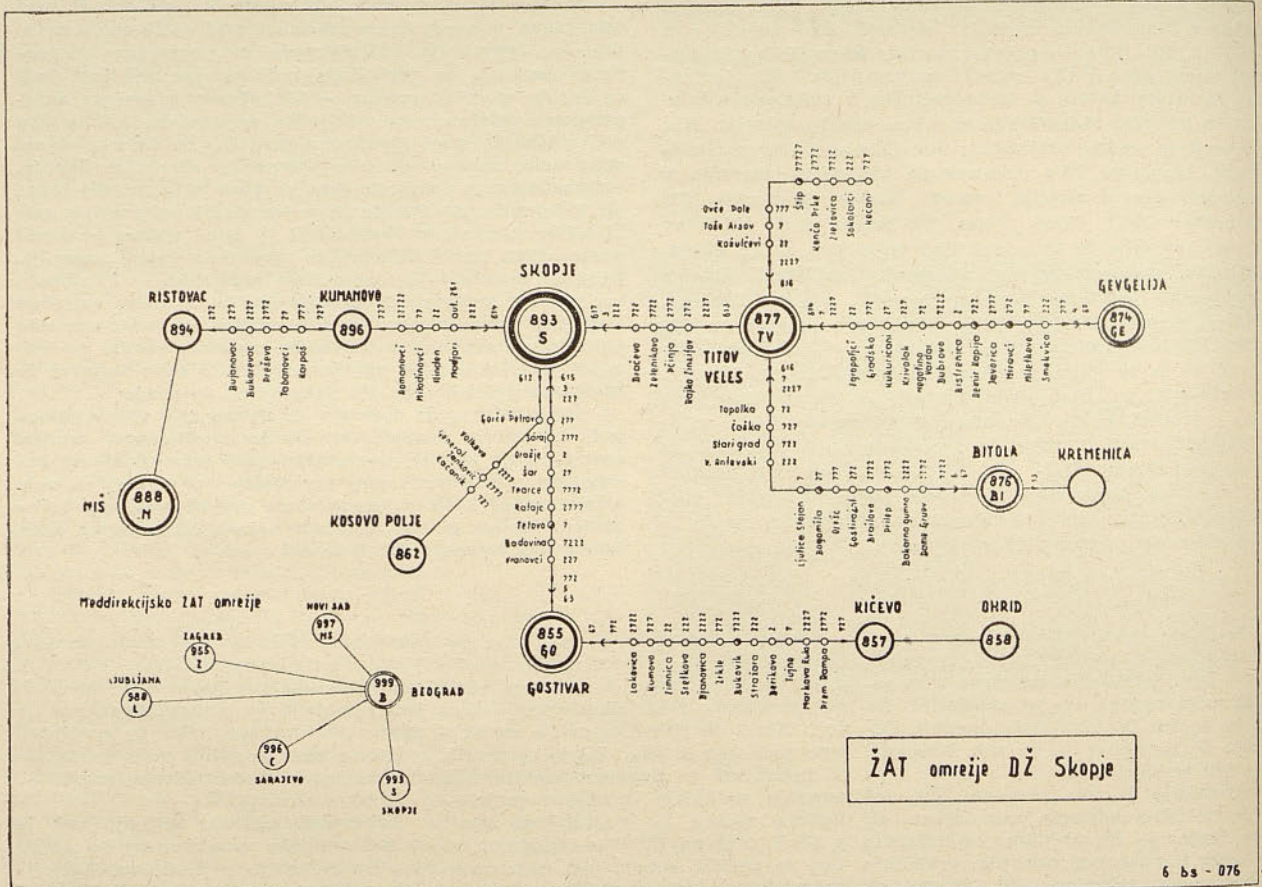
šega Štefka, ki je c-žilo prispajkal na posebno mesto, kjer ne bi nihče pričakoval. Saj smo že skoraj vsi dvomili v pravo uporabnost SkD-5 mojstrovine tovariša ing. Finka, ko so varovalke v nedoločnem časovnem zaporedju zapuščale svoje redne položaje, napake pa le ni bilo moč zaslediti. Tudi to je minilo in pevačica v bližnji restavraciji »Mavrovo« nam je za večerjo ob enih zjutraj zapela »S'agapó — ljubim te«, ko nam je odlični, gosti, črni in sladki »suvarak« osladil pozni sobotni delopust.

Od Gostivarja proti Ohridu je železnica že ozkotirna in počasni ekspres

izbirati po vsej Jugoslaviji avtomatsko. To pa velja seveda le v primeru, če se mu vse posreči — velja za nočni čas — ker je ta kraj tako odmaknjen od sveta, da 10 km naokoli ni menda nobene vasi, elektrike tudi nima in tako se ne vidi niti telefonskega aparata, kaj šele številke na številčnici za izbiranje.

Terenski monterji morajo biti veččaki svojega dela, saj morajo poznati način montaže, poznati izdelek in njegove tehnične zahteve ter še poznati naklonjenost kupca, rekel bi, biti morajo včasih tudi psihologi. Sestanejo

ška baterija ni pokazala polne nazivne kapacitete in ko v vozlišču Titov Veles železničarji še niso imeli urejenih vseh visokofrekvenčnih in žičnih zvez, ko je nadzorni železniški inženir ing. Kocare v pogovoru z našim predstavnikom tovarišem Bogojevim še dvomil, ali naj se vključijo v promet na začetku označene centrale, je tovariš Kadunc po nalogu našega inženirja že spajal nove zvezne poti v ZAT centrali Skopje. To je bila mučna doba, saj niso veljale več dotedanje pozivne številke, nove pa tudi še ne. Iz tega razloga je bilo nujno čim prej vključiti še ZAT centralo Titov Veles. A dela v Skopju ni bilo malo!

potrebuje za 147 km dolgo pot kar skoraj 16 ur vožnje, kar pomeni povprečno brzo 10 km na uro. Pod takimi pogoji je seveda malo težje preurediti vse naprave ob progi istočasno, ko se vključuje nova centrala. Poleg tega je delo na terenu stvar železničarjev samih, ki so težavno delovno nalogo rešili po salomonsko. Avtomatski priključek 857, ki bi moral biti v Kičevu, so namestili začasno v stari ročni telefonski centrali, kjer se bo telefonist javljal v imenu Kičeva, čeprav bo kar v Gostivarju.

Z druge strani pa so železničarji le uspeli v postaji Bukovik, na isti progi, vključiti polavtomatski priključek tako, da more prometnik te postaje sam

se namreč z ljudmi vsake vrste, ki po navadi sprašujejo vse mogoče — in vsem je treba odgovarjati. To ni lahko! Če pa investitor naroči včasih še manj, kot želi imeti in kot v resnici potrebuje, tedaj mora biti naš monter še čudodelnik. Vključiti mora napravo, tudi če je na videz nemogoče!

Tudi v Gostivarju je bilo tako! Naša znanca sta napravila na licu mesta še relejski mešalni zbiralnik iz relejev, ki so bili na razpolago v smernem izbiralniku. In ko je narejeno ter deluje vse v redu, je vse tako preprosto!

Dogodi se tudi, da včasih situacija prehiti sama sebe. Tako je bilo v Skopju. Ko v Gostivarju akumulator-

Pozni večer je že botroval našim znancom pri večerji pri »lovcu«, ko so skupno s tovarišem Drinovcem, ki se je prav tedaj mudil v Skopju, z različni in čevapčiči s čebulo praznovali njegov rojstni dan. Beseda je dala besedo in zvedeli smo, kako so tovarišu Rozmanu, ki je tudi na »terenu« praznoval svoj rojstni dan, poklonili tovariši prav lepo darilo, zbrano iz samih fantovskih oznak. Zvedeli pa smo tudi, kako so obiskali in skrbeli za bolno Verico, svojo kolegico — spajkarico.

Ob delu in veselju teko minute, ure, dnevi, leta... Tudi spomin uhaja, a zato včasih star, majčken, na hitro

spisan listič z rahlimi označbami pomeni mnogo. Tudi v Titovem Velesu je bilo tako!

Moram povedati. Iskra je, nerodno je to, poslala Makedoncem načrte v slovenščini. Niso jih razumeli in so jih vrnil, čeprav je stikalni načrt, v osnovi sestav samih črt in zvez, mednarodno razumljiv. Za visokofrekvenčne naprave pa so imeli isti železničarji le nekaj nemških skic in opisov in so jih razumeli še manj, a niso se imeli zaradi tega kam pritožiti, niti tisto malo kam vrniti. In takrat je prišel prav pa še kako, prav tisti listek, ki ga je pred leti tovarišu Kaduncu napisal naš inženir kot pomoč pri vključitvi takratnih zvez.

Kadar se staro umika novemu, prehod ni enostaven. In da je stvar hitrejša in bolj učinkovita, je potreben včasih korenit ukrep, pravi cesarski rez! Tako je tudi pri ŽAT centralah. tako je bilo v Skopju nekoč pred tremi leti in tudi sedaj v Titovem Velesu. Ker se stvar nikakor ni prav premaknila z mrtve točke in nova centrala nikakor ni mogla v življenje, je inženir enostavno prestrigel vse dovodne žice na staro centralo — pritekale so tudi kar skozi okno — in steklo je! Tovariš Boško je sicer nekaj pripomnil o disciplinskem sodišču, a res je, da centrale na ta način, hočeš — nočeš, najhitreje zagledajo luč sveta.

Ta centrala v Titom Velesu je torej »zakukala« v svet ob sedmih zvečer, naši znanci pa so jo zapustili ob devetih. Pa niso šli spat! Kje pa! Saj smo bili šele na pol pota. S tem namreč, da je bila vključena nova ŽAT centrala v Titovem Velesu, je postala mrtva stara zveza z Gevgelijo in Bitolo. To pa ni lahka stvar, saj je posebno Gevgelija na naši glavni progi proti Solunu in Atenam. Zato so naši znanci sedli za mizo, večerjali in naredili bojni načrt potem, ko sta se

jima pridružila še tovariš Malinov Pande, skoplanski »Iskrin« šofer Makedonec — Egejec in tovariš Pavle, železničar — vzdrževalec nove ŽAT centrale Gevgelija. Ob pol enajstih ponoči so krenili na pot, prevozno uslugo pa jim je nudil »DKW-kombi«.

Pot se je vila v temi ob Vardarju, ki mu je mesec slikal vodo in obalo. Zdaj ovinek, zdaj klanec, pa spet useka za pretok vode preko ceste mesto kanala je obredel naš avto, ko se je po polnoči že spustil v predor in obrobne cestne vijuge Demir Kapije — Železnih vrat. Tudi na Vardarju so železna vrata, soteska, ki jo je izgledala voda, da se je prebila k Egejskemu morju. Skale so izgledane navpično, za železnico in cesto pa ni več prostora, tako da sta si obe morali poiskati poti skozi predor. Tako se cesta, voda in železnica složno vijugajo na jug in govore o naravnem prehodu v Solunsko nižino. Prehod sam pa je bil trd oreh že od prej zelo mnogim in bo verjetno spet trd, ko se bodo vanje zagrizle mladinske delovne brigade, ki pri Negotinu že postavljajo smer novi avtni cesti.

Ko smo spotoma v Demir Kapiji in Miravcih še osvežili malo zaspane železničarje in priključili telefonsko zvezo za nov namen, smo ob enih zjutraj vstopili v novo ŽAT centralo v Gevgeliji. V zelo lepih prostorih je bilo že vse nared, le zvezo s svetom je bilo še treba vzpostaviti. Tovariš Kadunc je kljub zgodnji uri dobro poznal kable in barve na žilah, in ko se je v Titovem Velesu, na drugem koncu nam važnih žic, oglasil še Stefek, ki je pravkar prispel iz Gostivarja in šel ob treh zjutraj raje na delo, ko v posteljo, je bilo naporno delo končano z uspehom: prvič v naši zgodovini smo avtomatično vzpostavili zveze Gevgelija—Subotica in celo Gevgelija—Jesenice! Ob treh zjutraj!

In ko se je ob petih začel prebujati svet, ko je železnica poglajala železne konje po železniških poteh, ko je zadihal dan, so naši junaki zamenjali dan z nočjo in za par uric legli. Saj jih je tega dne čakala še zveza z Bitolo! Spanje je bilo kratko, saj živci niso mogli počivati tedaj, ko smo gradili tako važen objekt! Vključili smo namreč v jugoslovansko železniško skupnost nov objekt: ŽAT omrežje Makedonije.

Slika vam kaže nove zveze in možnosti, ki so dane že mnogim krajem Makedonije. Slovenija z zahoda je gradila Makedoniji na jugu za naš skupni napredek! Zgradili smo jim telefonske naprave in jih povezali v omrežje, dokaz, da to zmorejo naše tovarne, Makedonci pa se bodo morali potruditi, da bodo znali to vzdrževati. Tovariš Petrovski, Bojan, Slave, Metod, Leon in drugi že dobro poznajo naše označbe »Plin«, »PLB« itd., tovarišica Nazira in druge pa se že večje »sprehajajo« telefonsko po Jugoslaviji. Vendar je vzdrževanje poglavje zase.

Take misli so me obhajale, ko sem v zgodnjem dopoldnevu s »Simplonom« brzel od Egejskega polja skozi Demir Kapijo mimo Mladinskih brigad proti Beogradu in naprej proti Kranju. Tam doli v Makedoniji pa sem še zapustil naše znance, Kadunca, Stefeka, Rozmana. Ostali so utrujeni in zaspani, saj so makedonske noči včasih tako kratke. (Se slišim enega od njih, ki je trdil, da včasih, ko jih obišče kdo iz centra, vsaj spijejo kakšen kozarček na dobro zdravje in veselo svidenje ter malo pokramljajo, če pa pride inženir, tedaj pa so noči tako kratke in le delo poje svojo pesem.) Vse te sem torej zapustil, da do podrobnosti dakončajo začeto delo tako, da se bo kot plamen širilo število novih zvez, katerih spočetje je zanetila »ISKRA«.

inju

»VEM ZA MLADENKO...«

pojeta operna solista Ladko Korošec in Janez Lipušček — Dirigent Ludvik Starič

Posnetek s proslave

Dva obiska

Po končanem kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije so naše podjetje obiskale delegacije Alžira, Čile in Urugvaja

Konec aprila je podjetje obiskala gospodarska delegacija s Ceylona

Koliko je *telefonov* po svetu

Prejeli smo najnovejše podatke o številu telefonskih priključkov dne 1. januarja 1959 širom po svetu. Navaja jih knjiga »The World's Telephones« in jih zaradi zanimivosti v izveščku posredujemo. Posebno zanimivost nam nudijo tudi podatki ZSSR, ki so najnovejši in prvi spet po letu 1936.

V letu 1957 so opravili preko enega telefonskega priključka povprečno v: ZDA 460 pogovorov, Kanada 497 pogovorov, Švedska 491 pogovorov, Aljaska 581 pogovorov, Island 452 pogovorov; svetovno povprečje je 56 pogovorov.

Telefonskih aparatov v rabi je bilo okoli 117 milijonov 800.000, od tega ZDA 63.621.000 aparatov, Velika Britanija 7.354.000, Kanada 4.816.118, Zahodna Nemčija 4.731.945, Japonska 3.886.327 in ZSSR 3 milijone 558.000, na Švedskem 2.500.000.

Tako pride na 100 prebivalcev: v ZDA 37 telefonskih priključkov, na Švedskem 33, v Kanadi 29, v Švici 27, v Veliki Britaniji 14, v Zahodni Nemčiji 9, na Japonskem 4, v ZSSR 2, v FLRJ 1 telefonski priključek; povprečno na svetu 4 telefonski priključki.

Velika, po prebivalstvu milijonska mesta imajo tudi milijonsko število telefonskih priključkov. New York ima 4.204.000 telefonskih priključkov, Čikago 1.800.000. Ti dve mesti imata več priključkov kot vsa Azija skupaj, kjer sicer živi več kot polovico ljudi vsega sveta. Sam New York ima tudi več priključkov kot vsa Francija, London pa ima 2.149.000 telefonskih priključkov. Washington ima 70 aparatov na 100 meščanov, kar je največ v ZDA, Stockholm s 57 priključki pa prednjači v Evropi, odnosno v vsem ostalem svetu razen ZDA.

V Moskvi imajo 454.000 telefonskih priključkov, kar znese 4 telefone na 100 prebivalcev.

K temu lahko navedemo za primerjavo še Ljubljano, ki ima 7400 priključkov, to je okoli 5,5 aparata na 100 prebivalcev in Kranj s 700 priključki ali okoli 3 telefoni na 100 Kranjčanov.

Inju

Naše podjetje je prejelo dopis od občinskega komiteja Narodne omladine Srbije, Morović, ki ga v celoti objavljamo:

NARODNA OMLADINA SRBIJE

Opštinski komitet

Broj 28/58

Dana 25 aprila 1959 god.

MOROVIĆ

TOVARNA ELEKTROTEHNIČKIH I FINOMEHANIČKIH
IZDELKOV — »ISKRA«

K R A N J

Dana 22 aprila 1959 godine se navršilo godinu dana od kako smo primili Vaš proizvod kino-projektora tipa OP-2 a stavili smo ga u pogon 9 maja 1958 godine. Pošto se 9 maja ove godine navršava godišnjica rada kinoprojektora, to u to ime čestitamo celokupnom kolektivu Naslova međunarodni praznik rada 1 Maj u znak zahvalnosti na izradi ovako kvalitetnog aparata koji za godinu dana nije pretrpeo ni najmanje opravke.

Drugarski Vas pozdravljamo sa

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Sekretar:

Ljiljana Kulašinić l. r.

Pretsednik:

Milenko Žderić l. r.

Nаша menza in otološki oddelek

Zadnja leta sem tolikokrat zbolela za angino, da so mi zdravniki svetovali, naj si dam operirati mandelje in tako sem se v mesecu marcu letos znašla na Otološkem oddelku Zdravstvenega doma v Kranju. Nimam namena opisovati, kako je bilo pri operaciji, temveč kako je bilo po operaciji ob hrani, ki jo pripravlja menza naše tovarne.

Otološki oddelek na Stari cesti je dosti premajhen, da bi imel lastno kuhinjo, zato so sklenili pogodbo z našo menzo in od tam strežnica vsak dan pripelje približno 40 kosil in večerj. Mislim, da je naša menza preobsežna, da bi se poleg pripravljanja hrane za abonente v restavraciji, lahko ukvarjala še s kuhanjem hrane za bolnike v treh kategorijah, in to: tekoče, lahke in navadne. In vendar — pogodba je bila sklenjena.

Pod tekočo hrano se razume juha (mleko in čaj pripravlja oddelek sam), s katero smo bili najbolj zadovoljni, čeprav verjetno ni vsebovala predpisanih kalorij. Po operaciji v grlu ni lahko požirati in tudi zakuhe, če ni dovolj kuhana, ne moreš pojesti.

Juha je bila dobra, ostalo pa smo morale tiste, ki smo imele operirano grlo, kar odložiti. Zmečkan krompir (piré) je bil zmečkan tako, da so bili vmes še za oreh veliki kosi krompirja, bil je zelenkasto-sive barve in prav nič okusen. Zraven je bilo telečje meso v omaki, ki pa je bila pekoča, čeprav verjetno ni bilo paprike v njej, da so pri prvem požirku stopile solze v oči in kosila je bilo konec. Dva dni po operaciji take hrane res ni bilo mogoče jesti.

Drugi dan je bilo nekaj podobnega, le teletino so zamenjali s svinjskim mesom in krompir z rižem. Riž je bil skoraj surov, menda samo poparjen, meso pa hruščasto in trdo. Spet smo odložile in ko so sestre odnesle skoraj polne krožnike, je prišla glavna sestra z vprašanjem, če je splošna gladovna stavka, ker tudi v moški sobi niso jedli. Priznala je tudi sama, da je bolnemu človeku tako hrano res težko uživati, toda pomoči ni.

Tretji dan smo dobili spet zmečkan krompir in jetrca v omaki. Krompir je bil trd bolj v kosih kot zmečkan, jetrca de-

belo narezana in tudi tako trda, da je spet vse skupaj romalo nazaj. Žal nam je bilo, da je šlo toliko v izgubo, toda tudi pri najboljši volji ni šlo skozi razbolelo grlo.

Večerje so bile podobne kosilom. Zmečkan krompir, testenine in omake, enkrat pekoče, drugič presoljene. Bolniki so godrnjali, sestre pa so nas tolažile, da bo doma že boljše, ko si bomo same stregle.

Minulo je sedem dni in zapustila sem Staro cesto. Spomin na hrano, ki smo jo dobivale iz Iskrine menze, pa me še kar preganja. Premišlujem, ali tega res ni mogoče urediti. Kdo je pravzaprav odgovoren za hrano ali otološki oddelek, ki bi mogoče lahko izstavil jedilni list vsaj za lahko hrano, ali je kriva menza, ki si je upala skleniti pogodbo in obljubiti, da bo lahko dobavljala za bolnike ustrezajočo hrano? Povedali so nam, da je zdravnica oziroma šef bolniškega oddelka že sama osebno urejevala v menzi to zadevo, da se je vmešavala celo sanitarna inšpekcija, da so se pritoževali bolniki, toda pravega rezultata do sedaj še ni bilo.

Kadar samo od daleč vidim poslopje otološkega oddelka, vedno pomislim na vse znance in neznance, ki v tistem trenutku, mogoče prav tako kot sem jaz, premišlujejo, kako da se hrane za bolnike ne da pripraviti tako, da bi bila res krepilna in okusna, pa vendar lahka, če o tem že obstoja dogovor med otološkim oddelkom in Iskrino menzo.

M. B. M.